

PRED ZAČETKOM ZGODOVINSKE KONFERENCE**V Beogradu prisotni predstavniki 24 držav****Potrditev in učvrstitev politike aktivnega in miroljubnega sožitja - Na dnevnem redu tudi najaktualnejši mednarodni problemi - Vpliv Jugoslavije v svetu**

V palači beograjske Zvezne ljudske skupščine se jutri, to je 1. septembra, prične izredno pomembno zborovanje. Ta dan prav gotovo pojde ne samo v zgodovino jugoslovanskih narodov in njihove države, temveč bo postal važen mejnik vse svetovne zgodovine. Da niso te trditve običajne, pretirane fraze, ki jih časnikar čestokrat napiše ob kakem pomembnejšem mednarodnem dogodku, dokazujejo predvsem tale dejstva. V vsej dosedanji jugoslovanski zgodovini se prvič dogaja, da se v tej državi sestanejo državni poglavarji, predsedniki vlad, ministri in drugi visoki zastopniki nič manj kot 24 držav z vseh petih celin, ki predstavljajo skoraj milijardo ljudi na svetu. Drugo važno dejstvo je nadalje, da tokrat prvič sami zborujejo predstavniki tistih držav, ki so se v ogromni večini šele pred nekaj leti otresle kolonialnega jarma in se svetu predstavile kot svobodne politične skupnosti.

Omeniti je treba končno, da se beograjska konferenca začenja v trenutku, ko so se ponovno hudo zaostriili odnosi med zahodnim in vzhodnim taborom, kar postavlja v veliko nevarnost svetovni mir in hudo ogroža sam obstoj človeštva. Tudi to jasno dokazuje, da prav nič ne pretiravamo, če beograjskemu zborovanju pripisujemo zgodovinski pomen.

SPREJEM VISOKIH GOSTOV

Ko to pišemo, v jugoslovanski prestolnici z vsemi častmi sprejemajo številne visoke goste. Kot smo že omenili, se bodo mednarodnega zasedanja udeležila odposlancev 24 držav, in sicer Afganistana, Burme, Gane, Gvineje, Etiopije, Indije, Indonezije, Iraka, Kube, Malija, Maroka, Tunizije, Nepala, Saudske Arabije, Somalije, Sudana, Združene arabske republike, Jemena, Kambodže, Cejlona, Cipra, Libanona, Alžirije in Jugoslavije.

Tri države Latinske Amerike, in sicer Bolivija, Brazilija ter Ekvador, pa so v Beograd poslale svoje uradne opazovalce. Od državljanov, ki so znani v mednarodni javnosti, so prisotni jugoslovanski predsednik Tito, indijski ministrski predsednik Nehru, indonezijski predsednik Sukarno, nadškof Makarios s Cipra, tunizijski predsednik Burgiba in drugi.

Neuradne opazovalce je poslalo tudi 23 političnih strank, med temi Italijanska socialistična stranka, Japonska socialistična stranka in Združena socialistična stranka Francije. Dela konference spremlja nad 800 tujih časnikarjev in dopisnikov raznih tiskovnih uradov z vsega sveta, med katerimi so najmočnejše zastopane Združene dr-

žave Amerike, in sicer kar s 150 dopisniki, medtem ko sovjetski tisk predstavlja je štirje časnikarji.

Računajo, da je v zvezi s konferenco prišlo v Beograd skupno kakih tri tisoč oseb.

BEOGRAD SPREMENIL LICE

V jugoslovanski prestolnici so se na ta dogodek pripravili tako, kot ustreza njegovemu pomenu. Neki tuji dopisnik je te dni poročal, da je Beograd v dveh mesecih spremenil svoje lice. Izvršenih je bilo ogromno olepševalnih del. Mnoga poslopja so prepletkali in uredili, nekatere stare hiše pa so celo porušili ter prosta zemljišča preuredili v lepe, zelene parke. Temeljito so izboljšali cestno razsvetljavo, tako da se vse mesto ponoči svetlika v nešteti lučeh. Omenjeni dopisnik še pristavlja, da je jugoslovanska prestolnica tako rekoč zgubila nekdanji orientalski značaj in postala resnično evropsko mesto.

Beograjskega zborovanja se udeležujejo tako imenovane neblokofske ali navezane države. Kot je bilo uradno sporočeno na pripravljalni konferenci meseca junija v Kairu, se za nevezane države smatrajo le tiste, ki niso podvržene politiki obeh nasprotujočih si taborov, ki odločno podpirajo gibanja za osvoboditev iz slehernega kolonialnega jarma, niso članice dvostranskih ali kolektivnih vojaških zavezništov skupno s kako velesilo in ki na svojem ozemlju nimajo tujih vojaških oporišč.

Jugoslavija in poslanstvo nove Evrope

»Ta posvetovanja bodo nadalje težila k učvrstitvi gospodarskega, kulturnega in tehničnega sodelovanja med nevezanimi državami, kar bo koristilo tudi vsej svetovni skupnosti«.

Ta načela so torej služila kot osnova za beograjsko konferenco, ki je bila sklicana po pripravljalnem sestanku med predstavniki 22 držav, ki je bil od 5. do 12. junija tega leta v Kairu.

DNEVNI RED KONFERENCE

Načela, ki tvorijo osnovo razpravljanja na zborovanju, so v bistvu naslednja. V mednarodnih odnosih je treba opustiti politiko sile. Države naj med seboj sodelujejo na osnovi enakopravnosti, ne glede na njihovo notranjo ureditev. Vsa mednarodna sporna vprašanja je treba reševati sporazumno in pri tem upoštevati pravico vsakega naroda, da si svobodno vlada brez vmešavanja tuje države.

Gre za države, ki niso smatrale in ne smatrajo za potrebno, da se vključijo v zahodni ali vzhodni tabor. To pa ne pomeni, da se nevezane države ne zanimajo za vse, kar se dogaja v svetu, zlasti kadar gre za svetovni mir. V mednarodnih odnosih se te države ravna po načelih »aktivnega in miroljubnega sožitja«, kar v glavnem pomeni, da je možno plodno in prijateljsko sodelovanje tudi med državami z različno notranjo ureditvijo. Politika »aktivnega in miroljubnega sožitja«, katere prvi in glavni pobudnik je bila Jugoslavija, je pričela imeti določeno težo v mednarodnih odnosih po sestanku med Titom, Nehrujem in Naserjem na Brionih v juliju leta 1956. Odtlej je začela dobivati čedalje večji vpliv, tako da so se zanjo odločile skoraj vse mlade afriške in azijske države.

VAZEN SPORAZUM

V letošnjem januarju so predsedniki Jugoslavije, Indonezije in Združene arabske republike dosegli sporazum, ki je zelo pomemben za učvrstitev politike nevezanih držav in ki je dal povod za sklicanje beograjske konference. Sporazum predvideva, da »so med neblokovskimi državami potrebna posvetovanja, katerih namen je utrditev svetovnega miru, ohranitev neodvisnosti vseh držav in odstranitev nevarnosti, da se kakšna država vmešava v notranje zadeve ostalih«.

Poleg potrditve teh splošnih načel, ki jih vsebuje tudi listina Združenih narodov, dnevni red beograjskega zasedanja vsebuje tudi razpravo in sklepanje o drugih aktualnih problemih. Udeleženci bodo prav gotovo obsodili tako staro kot kakršnokoli novo obliko kolonializma in bodo zavzeli stališče do enega sedanjih najbolj perečih vprašanj na svetu: kakšna naj namreč bo oblika pomoči gospodarsko nerazvitim deželam. Na splošno je že znano, da nevezane države zagovarjajo stališče, naj razvite dežele nudijo pomoč zaostalim in nerazvitim državam in ljudstvom, ne da bi pri tem postavljale kake politične pogoje, kajti le na ta način bi se spoštovalo načelo nevmešavanja tuje države v notranje zadeve prizadete nerazvite dežele.

Ni nobenega dvoma, da bodo na konferenci proučili tudi najaktualnejše probleme,

RADIO TRST A

• NEDELJA, 3. septembra, ob: 9.00 Kmetijska oddaja; 9.30 Slovenski narodni motivi; 10.00 Prenos maše iz stolnice Sv. Justa; 11.30 Oddaja za najmlajše: »Mali Peter«, pravljica (Lelja Rehar), igrajo člani RO; 12.15 Vera in naš čas; 14.30 Sedem dni v svetu; 14.45 15 minut z »Gorenjskim kvartetom«; 15.20 Pojeta Natalino Otto in Lys Assia; 17.00 Tvorница sanj, obzornik filmskega sveta; 19.00 Nedeljski vestnik; 21.00 Iz zakladnice slovenskih narodnih pesmi: »Kot si hodil, kje si bil« (Lojzka Lombar); 22.00 Nedelja v športu.

• PONEDELJEK, 4. septembra, ob: 13.30 Z glasbenih festivalov; 19.00 Baletna glasba; 19.30 Znanost in tehnika — Miran Pavlin: »Pomen letalskih fotografij za spoznavanje zemeljskega površja«; 20.00 Sportna tribuna; 20.30 Francesco Cilea: »Adriana Lecouvreur«, opera v 4 dej. Približno ob 21.05 »Opera, avtor in njegova doba«. Približno ob 21.45 »Nove knjige in izdaje«.

• TOREK, 5. septembra, ob: 18.30 Kozina: Davnina, Škerjanc: Romantični intermezzo, Bravničar: Korčnica, Orkester Radiotelevizija Ljubljana vodi Uroš Prevorsek; 19.00 Glasbena skrinjica (Mirca Sancin); 19.30 Zivljenja in usode — Franc Orožen: Arthur Mihael Ramsey, novi primas anglikanske Cerkve; 21.00 Alpske legende — Jože Peterlin: »Zgodba o Lovcih«; 22.00 Obris ekspressionistične poezije v nemški književnosti — J. Hribar: Franz Werfel.

• SREDA, 6. septembra, ob: 18.30 Soštakovič: Simfonija št. 10 v e-molu, op. 93; 19.20 Lajovčevi in Kunčevi samospevi; 19.30 Zgodovinski sprehodi po tržaških ulicah in trgih: »Canal Grande in Canal Piccolo«; 19.40 Slovenski folklorni ansambli; 21.00 »Pesek v oči«, komedija v dveh dej. (Eugene Labiche - Dušan Pertot), igrajo člani RO.

• ČETRTEK, 7. septembra, ob: 18.55 Flavtist Boris Campa; 19.30 Na vakance! Beleške študentom na počitnicah; 21.00 Znani dirigenti: Ernest Ansermet Rimsky-Korsakov: Suita iz opere »Zlati petelin«, Dukas: La Peri, plesna pesnitev, Rachmaninov: Otok smrti, simfonična pesnitev, op. 29, Ravel: Bolero. Približno ob 21.30 Književnost: »Giuseppe Tomasi di Lampedusa: Raccontie (Josip Tavčar). Približno ob 22.00 Umetnost — Dušan Pertot: »Sem in tja po evropskih festivalih«, nato Dunajski valčki.

• PETEK, 8. septembra, ob: 18.30 Rameau: Suita arij in plesov iz tragedije »Dardanus«; 18.55 Pianist Gabriel Devetak; 19.10 Koncertni jazz: Orkester Ray Anthony; 19.30 Obletnica tedna — Rado Bednarik: »Pred 50 leti je Theodor Roosvelt postal predsednik Združenih držav«; 21.00 Gospodarstvo in delo; 21.15 Koncert operne glasbe; 22.00 Garibaldinski pisatelji — Jože Seražin: »Eugenio Checchi«.

• SOBOTA, 9. septembra, ob: 13.30 Dobrodošle! Plošče prvič v oddaji; 14.45 Godalni kvintet »Zarja«; 15.30 Tržaški obiski: »Sveta Barbara«; 18.30 Iz del slovenskih skladateljev — Pavel Sivic: Dva samospeva — »Smrti ni« — Sedem bagatel za klavir — Medjimursko kolo in rapsodija; 19.30 Zena in dom; 20.40 Zbor »Vinko Vodopivec«; 21.00 »Osamljena duša«, radijska drama (Gian Francesco Luzi - Franc Jeza), igrajo člani RO.

TEDENSKI KOLEDARČEK

3. septembra, nedelja: Angelska nedelja
4. septembra, ponedeljek: Zala, Ida
5. septembra, torek: Viktorin
6. septembra, sredo: Caharija
7. septembra, četrtek: Marko
8. septembra, petek: Rojstvo Dev. Marije
9. septembra, sobota: Peter Klaver

SPREMEMBE V ALŽIRIJI

Narodni svet alžirske revolucije se je skoraj en mesec posvetoval v Tripolisu. Najvažnejši sklep zasedanja, ki je zbudil v javnosti precejšnje začudenje, je sprememba v revolucionarni vladi. Dolgoletna predsednika Ferhat Abasa so odstranili in postavili na njegovo mesto 41-letnega Jusufa ben Khedda. Odstavljena sta še dva druga ministra. Novi predsednik velja za bolj bojevitega človeka, kot je bil Ferhat Abas. V Franciji pa sodijo, da se bo položaj v Alžiriji zdaj še bolj poostрил.

Politični preobrat v Braziliji

V petek zvečer se je izvršil v Braziliji nepričakovan politični preobrat. Državni predsednik Janio Quadros, ki je bil z veliko večino glasov izvoljen v oktobru in je letos v januarju prevzel predsedniško mesto, je poslal odstopno pismo predsedniku poslanske zbornice Mazzilliju. V pismu sporoča, da se je moral umakniti pod pritiskom reakcije, ki ni odobraval njegovih prizadevanj za politični in gospodarski razvoj republike. Državljanje poziva, naj ohranijo red in mir. Nato se je odpeljal v svojo vilo blizu mesta Santosa.

Quadrosov odstop je v zvezi z napadi Carlosa Lacerde, guvernerja v državi Guanaraba, ki je predsedniku očital, da misli poslati poslansko zbornico na počitnice in vladati kot diktator.

V resnici pa se v ozadju brazilske politike skrivajo še druge sence. Ko je 44-letni

Quadros prevzel vodstvo četrte največje države na svetu, je izjavil, da bo vodil »neodvisno zunanjo politiko«. Navezal je tudi zopetne diplomatske stike s Sovjetsko zvezo, kar pač ni bilo vseč zapadnjakom. Glede notranje politike pa je izjavil ob svojem nastopu, da se bo boril proti korupciji in za odpravo revščine. Pristavil je, da bo postal prav zaradi teh namer najmanj popularen predsednik Brazilije. Sel je takoj na delo. Najprej je zmanjšal izdatke za številna nepotrebna ministrstva in je odpustil veliko število visokih uradnikov; drugim je pa podaljšal delovni urnik. Lotil se je tudi sprememb med generali, ki so hoteli kot v vseh južno-ameriških republikah uganjati svojo politiko. Pri ljudstvu je Quadros postal priljubljen, pri višji kasti pa res nepopularen.

Po ustavi bi ga moral nadomestiti do novih volitev podpredsednik Goulart, ki se je hitro vrnil z obiska na Daljnem vzhodu. Naletel pa je še pred povratkom na veliko opozicijo, češ da je še bolj levičarsko usmerjen kot Quadros. Politično stanje v državi je postalo še bolj napeto, ker se je armada postavila na stran Quadrosa. Ta pa mirno čaka, da ga bo ljudstvo pri prihodnjih volitvah čez mesec dni z večino glasov izvolilo spet za predsednika in da bo zato mogel s trdnejšo roko izvesti napovedane reforme.

—0—

V Beogradu prisotni predstavniki 24 držav

(Nadaljevanje s 1. strani)

ki hudo ogražajo mir na svetu, se pravi zadevo Berlina, Alžirije, Berte, razoroževanja itd.

Ze iz tega, kar smo v skopih besedah omenili, jasno izhaja, da je zborovanje nevezanih držav dogodek, ki bo brez dvoma močno vplival na razvoj mednarodne politice. In prav v tem je njegov največji pomen.

Da je tolikšno število držav sklenilo, naj se njihovi najvišji predstavniki sestanejo v Beogradu, je najbolj zgovoren dokaz, da je politika »aktivne koeksistence«, ki jo že leta odločno zagovarja in vodi Jugoslavija, doživela velik uspeh.

Od evropskih držav je na konferenci udeležena samo Jugoslavija. Toda kot je napisal italijanski demokristjanski poslanec in večkratni član italijanske vlade Dino Del Bo, »sedanja Evropa, ki trpi zaradi svoje preosnove in zaradi določenih dediščin, mora razumeti, kako je važno, da se je konferenca nevezanih držav preselila iz Indonezije in Združene arabske republike prav v osrčje enega evropskih polotokov«. S tem je Jugoslavija prevzela poslanstvo nove Evrope, ki je končno opustila stare težnje po nadvladi, ker je »prenesla samo sebe v Afriko in Azijo in se je hotela pomešati med njune narode ter priznala, da je dolžna z njimi ravnati po načelih popolne enakopravnosti«.

To je vsekakor lepo priznanje in hkrati dokaz, da ima Jugoslavija danes takšen moralni vpliv v svetu, kakršnega nima marsikatera druga močnejša in številnejša država.

Olajšave za družine s številnimi otroki

Malokateremu poglavarju družine s 7 ali 5 otroki je znan odlok z dne 29. maja 1958, št. 645, ki je postal veljaven 29. julija tekočega leta. Odlok, ki ga prinaša enotno besedilo novega davčnega zakona (Testo unico), določa olajšave za družine s številnimi otroki. Družinski poglavar, ki mora dejansko preživljati sedem otrok, če so do 28. leta v breme ima pravico do davčnih olajšav v iznosu 5 milijonov lir pri neposrednih davkih; s petimi ali šestimi otroki pa do dva milijona in pol. Vse te olajšave so priznane poleg tistih, ki jih dovoljuje že Vanonijev zakon in ki so navedene v davčnih prijavnicah.

Pojasniti je treba, da veljajo olajšave tudi pri nakupu zemljišča in pri zidavi hiše za lastno uporabo. Posebne določbe predvidevajo tudi olajšave pri namestitvah, pri šolskih pristojbinah in za vojaško službo.

Važno pa je pri vsem tem vedeti, kako se doseže predvidevani davčni odbitek. Davčna oblastva ga sama ne odmerijo; avtomatično ga prizna le pri državnih uslužbenih. Ostali davkoplačevalci pa morajo vložiti na pristojni davčni urad posebno prošnjo, in sicer takoj, ko imajo petega ali sedmega otroka. Lahko tudi pozneje, toda olajšava teče šele za naslednjim davčnim letom.

Davkoplačevalci, ki se nahajajo v delovnem razmerju, morajo prošnjo za odbitek vložiti na krajevni davčni urad preko podjetja, kjer so uslužbeni.

Tečaj v Rovinju

Na osnovi jugoslovansko-italijanskih kulturnih dogovorov so v Rovinju priredili »tečaj italijanske kulture«. Udeležili so se ga učitelji in profesorji italijanskih šol v Istri. Namen predavanja je bil izpopolniti znanje italijanskega jezika, slovstva in kulture. Posebne ure so bile določene za poglobitev v metodičnem pouku italijanščine. Predavali so italijanski profesorji, med temi tudi profesor tržaške univerze Bruno Maier. Tečaj se je zaključil 28. avgusta. Podoben tečaj bo januarja tudi v Kopru. Vprašamo se, kdaj bodo dobili pa profesorji ljubljanske univerze dovoljenje za uradna predavanja o slovenski kulturi na podobnih tečajih v Trstu ali Gorici?

V dvojnem zrcalu

V Milanu izdaja založba Mondadori bogato ilustrirano tedensko revijo »Epoca«. V številki z dne 27. avgusta beremo v pisnih uredništvu tudi dopis iz Trsta, ki ga je poslal neki ing. Riccardo Lieblein.

Ta razlaga, kako »je zrano, da se Jugoslovani niso odpovedali Trstu in Nadiški dolini. To dokazujeta načrtno gospodarsko prodiranje in nesramna propaganda slovenskih časnikov, plačanih od Jugoslavije«. Dalje pravi g. Lieblein (pristen Italijan?), da Slovenci kupujejo vsak dan nove hiše, trgovine, bare. Zgraža se, da zahtevajo dvojezičnost v javnih uradih, ko pa vendar znajo italijanski prav tako kot slovenski. Na koncu se še jezi, da imajo Slovenci v Trstu svoje radijske oddaje, banko in da bodo sezidali še svoje gledališče.

Iz takega zmešanega pisanja akademsko izobraženega človeka se zdi, da je mož že priletel na luno, sicer bi moral vedeti, da so imeli tržaški Slovenci že davno svoje denarne zavode, gledališča in prosvetne dvorane. Vzeli ali požgali so jih fašisti. Slovenski so smeli govoriti v Nabrežini in v Trstu, še preden so oblekli črne srajce razni gospodje z nemškimi priimki. Slovenci terjajo nazaj samo to, kar jim je bilo nasilno odvzeto.

Liebleinovega pisma bi niti ne omenjali če ne bi razširjanje takih vesti v velikem tedniku, kot je »Epoca«, povzročalo med italijansko javnostjo v notranjosti države napačne slike o dejanskem stanju ob meji.

Tega dejstva ne more spremeniti niti kratka urednikova pripomba, da »nima možnosti ugotoviti točnosti trditvev, izraženih v poslanem pismu«.

—0—

Kako naj si italijanska javnost ustvari resnično sliko, če v neki reviji bere o nekakšnem slovenskem naskoku na Trst, če pa hkrati vzame v roko milanski »Corriere della sera«, lahko bere članek z naslovom: »Neutajljiva korektnost slovenske manjšine v Trstu«.

Posebni dopisnik Dino Frescobaldi je namreč 14. avgusta pisal, da se je pri vladnem predstavniku v Trstu pozanimal, ali so se v zadnjih letih dogodili primeri, ki bi mogli vzbuditi sum o nelojalnosti slovenske manjšine do države. Prejel je jasen od-

Smrt na žičnici

V torek popoldne je drselo po žičnici iz Courmayeurja v Chamonix 36 kabin. Žičnica vozi izletnike nad ledenimi prepadi in strmimi stenami preko vsega pogorja Montblanca v višine nad 4000 metrov. Turisti so pravkar občudovali veličastno gorsko prido, ko je nenadoma prihrumelo reakcijsko letalo in pretrgalo glavno žico. Šest vozičkov je zdrknilo po stranski žici navzdol in so se raztresili ob gorskih stenah. Ostali vozički s približno osemdesetimi osebami so pa obviseli na podporni žici 200 metrov visoko nad zevajočimi prepadi. Doslej so našli šest mrtvih, med temi tudi uradnika pri tržaški zavarovalnici Adolfa Biancolinija in njegovega 12-letnega sinčka. Ostale ponesrečence, ki so obviseli v kabinah, so reševali s helikopterji. Do večera so 16 oseb potegnili z vrvmi iz blokiranih vozičkov. Reševanje ostalih se še nadaljuje.

govor: »Taki slučajji se niso dogodili«. Kot dokaz lojalnosti navaja, da so štirje slovenski župani iz tržaških slovenskih občin šli k sprejemu predsednika Gronchija, opasani s trobojnico. Omenja, da so tudi slovenske šole proslavile stoletnico združenja Italije in da se je take proslave v Verdijevem gledališču udeležil tudi jugoslovanski konzul, čeprav so svečanost kalili »nekateri mladeniči določene politične smeri«.

Posebni dopisnik zaključuje, da obstajajo tudi drugi znaki o nastajanju »politične zavesti, ki je v skladu z državo«.

Kaj te zadnje besede pravzaprav pomenijo, natančno ne vemo. Slovenci v Italiji so kot vsi ostali italijanski državljani dolžni spoštovati obstoječe zakone, plačevati davke, služiti vojaški rok, se pravi izpolnjevati vse tiste dolžnosti, izražene z besedo »lojalnost do države«. Izpolnjevanje omenjenih dolžnosti pa nikakor ne izključuje pravice, da sleherni pripadnik manjšine ostane zvest svojemu materinemu jeziku in svojim običajem, to je svojemu narodu. To pravico ščitijo in jamčijo italijanska ustava in drugi mednarodni sporazumi, ki jih je podpisala Italija.

Dino Frescobaldi in tovariši naj raje skušajo ugotoviti, če to načelo, ki ga priznava ves kulturni svet, spoštujejo njihovi sonarodnjaki na odgovornih mestih in če po njem tudi uravnavajo svojo politiko do manjšine. Če bi bilo njihovo poizvedovanje nepristransko, bi gotovo pokazalo hude hibe tudi na najvišjih mestih.

A tega dopisnik milanskega dnevnika ne bo naredil, ker je za takšno analizo v sedanjih pogojih potreben pogum, ki jo časnikarju res daje le »posebna zavest« — zavest, da je v službi resnice in pravice.

Ob 40-letnici smrti Enrica Carusa

Ta mesec je minilo štirideset let, odkar so v Neaplju pokopali Enrica Carusa, pevca z zlatim grlom.

Carusova pot do nesmrtnosti slave je bila poslana s trnjem. Ko je mati Ana Baldini Caruso položila devetnajstega novorojenca očetu v naročje, so slabotnemu detetu vsi prerokovali zgodnjo smrt. Stara dojilja se je pa zavzela za revše in ga je prehranila do desetega leta, ko je moral že sam poiskati kruha v neki kovačiji, kjer je tudi oče vihtel kladivo. Kmalu je predmestni župnik Bronzetti slišal, da ima fant lep glas. Poslal ga je pet v cerkev in v oratorij.

Lirica, ki jo je dnevno dobival za svoje delo, je bila premalo za kruhek, zato je Caruso vzel ob mehkih neapeljskih večerih lirico svojega grla in pel ob cestnih vogalih. Tuji so prisluhnili pesmi »Quant'è bella Napule« in so dečku metali v čepico drobiž, vmes je padel tudi kak bankovec. Organist Guglielmo Vergine se je zavzel za mladega pevca, toda fant je pri pevski skušnji padel. Prsni koš je imel že od mladosti prešibek, da bi vzdržal daljše arije. Z železno voljo ga je začel Caruso krepiti. Pot v svet se mu je pa odprla šele z dvajsetim letom. Dirigent Giordano je za opero Fedoro nujno potreboval namestnika za obolelega tenorja. Nekdo ga je spomnil na uličnega pevca.

Važna razsodba

Sviciarska sodišča so pred kratkim prvič obsodila nekega moškega na prispevke k vzdrževanju njegovega nezakonskega otroka na osnovi antropoloških dednostno-bioloških merjenj. Moški je namreč zanikal svoje očetovstvo in se hotel s tem odtegniti plačevanju. Sodišče pa se je postavilo na stališče, ki ga zastopa tudi antropološka in biološka veda, da je danes s pomočjo teh dveh znanosti z nad 99 odstotno, praktično pa s 100-odstotno gotovostjo mogoče določiti očetovstvo. Otrok pa mora biti star vsaj že tri leta. Apelacijsko sodišče je zavrnilo pritožbo očeta.

Zanimiva razsodba, ki bo gotovo služila za precedenčni primer tudi v drugih državah, je bila objavljena s podrobnimi navedbami v dnevniku »Neue Zürcher Zeitung« dne 30. junija 1961.

S tem se je precej poslabšala za lahkotne in nepošteno nezakonske očete verjetnost, da se bodo lahko odkrižali odgovornosti za svoje avanture.

NAJVEČJA MESTA

Lestvica največjih mest na svetu se je zadnje čase spremenila. Največ prebivalcev ima japonska prestolnica Tokio, in sicer 10 milijonov in 300 tisoč duš. Na drugem mestu je New York z desetimi milijoni in 500 tisoč prebivalcev. Sledijo po vrsti Šangaj, Moskva, Bombay, Peking in šele na osmem mestu London.

PROSLAVA OBLETNICE USTRELITVE BAZOVISKIH JUNAKOV

V sredo, 6. septembra, ob 17. uri bo polaganje vencev na njihove grobove, na pokopališču pri Sv. Ani.

V nedeljo, 10. septembra, ob 15. uri bo na strelišču pri spomeniku v Bazovici polaganje vencev. Pevska zbor prosvetnih društev iz Bazovice in Padrič bosta zapela nekaj pesmi.

Poleg slavne sopranistinje Bellincioni se je mladi pevec tako odlikoval, da so njemu bolj ploskali kot njej. Pot navzgor mu je bila kar vrtoglavo odprta. Vse je govorilo o neapeljskem pevcu, ki s slavčjo lahkoto zapoje visoki C. Pevca, katerega so še pred enim letom poslušali le gostje v neapeljskih gostilnah in redki tuji v kopaljščih, so iskali odri v New Yorku, Petrogradu, na Dunaju, v Londonu. Kronane glave in finančni krezi so si že mesece prej naročevali vstopnice za opere, kjer je pel Caruso. Ob njegovem prvem nastopu v dunajski operi je veljala vstopnica za stojišče zadnje vrste deset kron, kar je bila mesečna plača državnega uradnika. V Ameriki so plačali Carusu za en nastop po deset tisoč dolarjev. Glas o italijanskem »belcanto« je nekdanji skoraj dvajseti brat ponesel po vsem svetu. Deževali so nanj milijoni, hodil je po svetu v večji slavi kot vladarji in pesniki, govorili so več o pevcu z zlatim grlom kot o Marconiju ali D'Annunziu.

Vse zatone

Prej s trnjem, a zdaj z zlatom posuta pevčeva pot se je vila še vedno navzgor. Življenje pa kuje svoje ljubljence. Na višku slave se je poročil. Zakon je bil sprva srečen,

(Nadaljevanje na 8. strani)

Tržaškega

NENAVADEN DOGODEK V TRSTU

V mestu in okolici je vzbudila zanimanje in nemajhno presenečenje vest, da je v noči med ponedeljkom in točkom prišlo do streljanja na Trsteniku, kjer so nameščene antene tržaške radijske postaje. Uradno poročilo pravi, da sta dva karabinjera ob običajnem obhodu mimo žične ograje, ki loči prostor, kjer so naprave tržaškega radia, od sosednih zemljišč, iznenada opazila tri sumljive osebe. Namesto da bi se na poziv stražnikov ustavile, so te osebe pričele bežati in hkrati oddale nekaj strelcov iz samokresa proti karabinjeroma. Ta pa sta stekla za njimi in streljala z brzostrelkama.

Neznanci so bežali v smeri proti Opčinam in kmalu zabrisali za seboj vsako sled. Ko pa sta se stražnika vrnila na svoje službeno mesto, ju je čakalo novo presenečenje. Ob žični ograji sta zagledala kar štiri osebe, ki so na njun poziv, naj se ustavijo, prav tako začele bežati in streljati s samokresom. Karabinjera sta seveda spet odgovorila s strelci iz brzostrelk, a nista nikogar zadela, ker so neznanci kmalu zginili v smeri proti Greti.

Na kraj dogodka so kmalu prišla ojačenja. Poveljstvo karabinjerov je odredilo, naj se vsa okolica Trstenika takoj temeljito preišče. Pri tem delu je sodelovala tudi policija. Doslej pa je bila preiskava brezuspešna.

Nenavadnega dogodka si tržaška javnost kratkomalo ne zna razlagati. Da bi šlo za poskus tatvine, je izključeno, ker bi tatovi pravzaprav ne mogli odnesti ničesar, kar bi predstavljalo kakšno vrednost. Gre za poskus sabotaže? Tudi to se lahko izključi, ker ne vemo, kdo bi imel od takega prevratniškega dejanja kakšno korist.

Razen pripovedovanja prizadetih karabinjerov ni doslej tudi nobenega dokaza, da bi neznanci streljali proti stražnikoma, saj doslej niso kljub preiskavi našli izpraznjenih nabojev.

Zadeva je torej zares zagonetna in javnost zato z upravičeno radovednostjo pričakuje izid nadaljnjih preiskav.

Repentabor:

SKRBIMO ZA MLAJSI KADER

Ze z gospodarskim načrtom iz leta 1959-60 je bilo repentaborski občini nakazano okrog 4 milijone lir za popravljala dela na raznih občinskih cestah. Ta dela so šla na dražbo pred kratkim in jih je prevzelo podjetje Cesia. Pred dnevi so se na Colu in v Repnu pojavili delavci ter pričeli polagati nov asfaltni tlak po tamkajšnjih poteh.

Gostinskih obrati na Colu, v Repnu in pri Fernetičih so imeli v letošnji sezoni kar precej dela. Lastniki gostišč so na splošno zadovoljni s prometom, ki se je mnogo bolje razvijal, kot so pričakovali v začetku poletne sezone.

Tovrstna gospodarska dejavnost je v repentaborski občini pognala že globoke korenine in jo je odslej treba le negovati in izpopolnjevati. Pomanjkljiva je še na primer strokovna usposobljenost strežnega in drugega osebja, ki je zaposleno v raznih obratih, kar so ugotovili zlasti gostje iz inozemstva. Prav bi zato bilo, da bi poskrbeli zlasti za mlajši kader, kar bi dosegli s tem,

da bi nekaj mladine poslali v gostinske šole, ki edine lahko usposobijo človeka za delo v gostinstvu, ki ni tako enostavno, kot marsikdo misli.

Nabrežina:

REGULACIJSKI NAČRT ODOBREN

Te dni smo zvedeli, da je pristojno ministrstvo v Rimu odobrilo regulacijski načrt devinsko-nabrežinske občine. Načrt bo postal veljaven, kakor hitro bo občinski svet odobril določene spremembe, ki jih je vneslo ministrstvo in ki niso bistvene važnosti.

Čez nekaj dni se vrne na svoje domove skupina kakih sto deklic iz devinsko-nabrežinske in zgoniške občine, ki so prebile približno mesec dni v počitniški gorski koloniji v Rigoiatu. Ves čas bivanja v prijetni vasi sredi furlanske Karnije je vladalo veselo razpoloženje in deklice so bile pri krepkem zdravju. Ugotovili so sicer en primer nalezljive bolezni, ki pa ni imel hujših posledic, ker je nadzorno in zdravstveno osebje brž sprejelo primerne ukrepe.

TRST V BORBI ZA SVOJ GOSPODARSKI POLOŽAJ

Prejšnji teden so se zbrali v veliki dvorani tržaške univerze strokovnjaki iz države Evropske gospodarske skupnosti na posebno zborovanje. Osrednje vprašanje se je vrstelo okoli olajšav za mednarodni promet.

V soboto, na petem dnevu zborovanja, je imel važno predavanje dr. Bernardi, glavni ravnatelj tržaških javnih skladišč. V daljšem govoru je dokazal važnost Trsta in njegove luke za razvoj evropskega tranzitnega prometa. Bolj kot dokaz o zmogljivosti tržaškega pristanišča je pa njegovo predavanje izzvenelo kot oris borbe tržaškega mesta za obstoj kot trgovske postojanke, odkar je po zlomu donavske monarhije zgubil svoje naravno kopno zaledje. Trst je po svoji naravi ustvarjen za tranzitni promet z morja v Srednjo Evropo.

Bernardi je jasno pokazal, da ni dovolj, če se bo zgradil VII. pomol in so se izboljšale tudi druge pristaniške naprave. Bolj važna je tarifna politika, če naj se ohrani stara in privabi nova tuja klientela. Potrebno je ohraniti vsaj dosedanji obseg prometa, ki ni koristil samo Trstu, ampak celokupnemu državnemu gospodarstvu. Saj je v letu 1957 prispeval v državno blagajno za okoli 40 milijard lir tujih valut. Lani se je ta vsota znižala na 30 milijard.

Promet upada zaradi tekme severnih pristanišč, zlasti Hamburga in Bremena, v zadnjih letih pa je postala Reka hud konkurent. Reka ima svoje naravno državno zaledje za seboj. Velika množina tovara, ki je šla pred prvo svetovno vojno preko Trsta, se je zdaj usmerila na reško pristanišče.

Kot nadaljnjo potrebo, če naj se okrepi Trst kot tranzitna luka, navaja Bernardi nujnost tarifnega dogovora z Avstrijo, preko katere teče blagovni promet proti Češki, Nemčiji in tudi Madžarski. Takoj ob tej misli se pa samo po sebi zastavi novo vprašanje, in sicer vključitev tudi teh dežel v skupno evropsko tržišče. Dokler bo ta obstajala samo iz dosedanjih šestih držav, ne bo mogel Trst napredovati kot važno prometno pristanišče.

Drugačna tarifna politika, vzdržati korak z drugimi konkurentnimi lukami in razširiti območje evropske gospodarske skupnosti, vse to je po strokovnjakovem mnenju potrebno, če naj pristaniški Trst nastopi razvojno pot.

SOLSKA OBVESTILA

Ravnateljstvo nižje trgovske strokovne šole pri Sv. Ivanu obvešča dižake, da se vpisovanje v I., II. in III. razred nadaljuje do 25. septembra vsak delavnik od 10. do 12. ure.

Učenci, ki se vpišejo v I. razred, morajo predložiti naslednje listine: 1. rojstni list, 2. potrdilo o cepljenju, 3. potrdilo o zdravih očeh, 4. zadnje šolsko spričevalo. Vsa pojasnila se dobijo na tajništvo šole.

Ravnateljstvo slovenske industrijske strokovne šole na Opčinah sporoča, da se vsi popravni izpiti prično v ponedeljek, 4. septembra, ob 8.30. Natančni raspored in urnik izpitov sta na vpogled na razglasni deski v šolski veži.

Ravnateljstvo državnega industrijskega tečaja v Nabrežini z oddeljenimi razredi v Sv. Križu javlja, da bo vpisovanje učencev in učenek za šolsko leto 1961/62 za I., II. in III. razred od 4. septembra dalje do vključno 25. septembra t. l., in sicer vsak dan od 10. do 12. ure.

Obenem opozarja učence in učenke, ki so bili pripuščeni k popravnim izpitom v jesenskem roku, da se prično nižji tečajni in razredni izpiti v ponedeljek, 4. septembra, ob 8.30 na sedežu tečaja v Nabrežini. Raspored in urnik izpitov sta na vpogled na oglasni deski tečaja v Nabrežini.

Beneška Slovenija

DOLENJE

Pri nas se je pred nekaj dnevi pripetilo nekaj nenavadnega. Sedemnajstletni mladenci Valentin Pusta si je vzel življenje s tem, da je použil večjo količino hudega strupa mišjaka, ki je učinkovito sredstvo proti podganam. Domači so našli fanta mrtvega na postelji v njegovi sobi. Kaj je gnalo mladega fanta v smrt, ni znano.

Po dolgem času so se oblastva spomnila tudi na Skriljevo, odročno vas naše občine. Ministrstvo za javna dela je namreč nakazalo dva milijona lir za prepotrebno novo pokopališče. Upajmo, da bodo z deli tudi kmalu pričeli.

SV. VIŠARJE

Naselje pri romarski cerkvi na Sv. Višarjah se letos vedno bolj obnavlja. Razen različnih obnovitvenih del v cerkvi, so nastala nova gostišča, higijenske naprave in se urejujejo pota na vrhu. Občutilo pa se je vedno bolj pomanjkanje dobre pitne vode. Doslej je bilo treba zajemati slabo in plehko deževnico iz kapnic ali pa si utešiti žejo z nedolžnim vinčkom, ne vinom, po raznih stojnicah.

V nedeljo je pa bil za romarje in kramarje pravi praznik. Otvorili so namreč nov vodovod, po katerem se pretaka bistra studenčnica, ki jo zajemajo kakih 270 metrov pod vrhom v tako imenovanih Kapljah. Višarski vodovod je blagoslovil videmski nadškof ob navzočnosti velikega števila romarjev.

TRBIŽ

O gospodarskem položaju našega mesta ali bolje rečeno o njegovih gospodarskih težavah smo že večkrat poročali. Po dogodkih na Južnem Tirolskem se je hudo skrčila mala obmejna trgovina. Stalni dotok odjemalcev iz beljaškega okraja je kar nena doma odpadel. Marsikateri trgovec je upal,

GORISKO PREBIVALSTVO

Občine goriške pokrajine so že prejele od Osrednjega statističnega urada navodila za prihodnje, deseto ljudsko štetje, ki bo me seca oktobra. Posebno važne bodo ugotovitve za goriško mestno občino, kjer se je število prebivalcev v zadnjih 50 letih zelo menjavalo.

Pred prvo svetovno vojno je goriška občina imela 30.386 prebivalcev, nekaj nad 2000 hiš in je obsegala 2352 ha površine. Leta 1931 je število meščanov narastlo na malo manj kot 45.000 duš; hiš je pa že bilo 5821. Vzrok tolikšnega narastka je pa bila priključitev sosednjih občin: Podgore, Ločnika, Solkana, Sempetra, Standreža in Vrtojbe, ki so šteje skupno nad 14.000 prebivalcev.

Leta 1936 je v goriški občini bilo 51.475 oseb. Začelo se je namreč priseljevanje kot v obljubljeni deželi. Ljudsko štetje leta 1951 je pa pokazalo zopet padec: našli so 42 tisoč ljudi, torej še manj kot dvajset let poprej. Vzrok je nova državna meja, ki je odcepila od Gorice vzhodne obrobne vasi s 7786 prebivalci. V zadnjih desetih letih se je število Goričanov povečalo le za 561 oseb. Kljub majhnemu prirastku je tudi ta množina prebivalcev še prevelika spričo šibke gospodarske dejavnosti v našem obmejnem mestu.

- Hanalska dolina

da bodo politične razmere vplivale le malo časa na obmejni promet in da bodo ljudje iz Avstrije zopet hiteli kupovat v Trbižu. V tem upanju se je ta in oni tudi založil z novim blagom. Kupci so pa izostali. Posledica je bila, da so v juliju šle mnoge menice v protest. Samo v Trbižu za pet milijonov in 500 tisoč lir. V mesecu avgustu se je pa položaj nekoliko spremenil. Na počitnice je prišlo še precej tujcev, toda ti pušče zaslužek večinoma gostiščem, medtem ko trgovine ostanejo z redkimi odjemalci in s polnimi zalogami.

RAJBELI

Naš staroslavni svinčeni in cinkov rudnik preživlja vsako toliko časa posebne težave. Ne govorimo o nesrečah in nezadostno urejenih zavarovalnih napravah. Grozi še nekaj hujšega, kar bo moglo vplivati na odpuščanje in nastavljanje uradnikov in uslužbencev v rudniku. Ravnateljstvo rudnika je imelo sedež v Vidmu. Stari lastniki, še pod Avstrijo, plemiči Henckel-Dönnersmarcki so bili prodali podjetje italijanski delniški družbi, pri kateri je imel glavno besedo zopet plemič Jondino Nogara, sorodnik bivšega videmskega nadškofa. K podjetju so bili kasneje pritegnjeni razni finančniki iz Genove in Rima; osnovala se je delniška družba »Pertusola«. Iz nam neznanih vzrokov namerava ta družba prenesti vse osrednje urade iz Rajblja in Vidma v Genovo. Do danes sedi v upravnih uradih še nekaj domačih ljudi, ki so že dolga leta v službi in vsaj nekoliko poznaio potrebe in čutijo z delavci. Če jih bodo nadomestili tujci, bo zapihal drugačen veter. Sindikalne organizacije so že protestirale proti prenestitvi vodstva. Z delavstvom se strinja tudi vse prebivalstvo, ker bi bilo občutno prizadeto, če zmanjka toliko uradniških družin.

SOLKANSKO POLJE

Naše ceste in hiše se nahajajo nekoliko izven mesta. Menda je prav ta oddaljena lega vzrok, da ponoči ne dajo miru nekateri mladostno objestni razgrajaci. Prepričani, da jih policija ne bo slišala, dirkajo po naših poteh z motorji, ki pokajo in hreščijo na vse pretege. Pobalinom, ki se čez dan le nobno sončijo ob kaki vodi, ne pride niti na misel, da so se naši kmetje podnevi potili na soncu in da potrebujejo ponoči počitka. Proti takšnim ponočnim razgrajacem je treba ostro nastopiti. Če je mogoče, za pomnite si številko njih vozil in prijavite jih kar po telefonu na kvesturo. Ponoči kličete lahko kar številko 3000.

OPOZORILO

Goriško županstvo je tudi letos sprejelo določene ukrepe v zvezi z zavarovanjem poljskih pridelkov pred tatvinami. Nihče, ki ni za to upravičen, ne sme hoditi po zasebnih poljskih poteh. Poljski čuvaji imajo ukaz, naj vsakogar, ki prekrši to zapoved, naznanijo.

Ze lansko leto so se slišale pritožbe, da marsikateri nedeljski izletniki obirajo celo nezrelo grozdje ob poteh in ga potem zametujejo. Ta in oni pridelovalec je imel škodo tudi na zelenjavi in sadju, kar pa niso povzročili revni meščani, temveč navadni pobalini.

RIBJI ZAROD

Soške postrvi, prava poslastica za postne dni, izumirajo; takšna je sodba strokovnjakov. Vzrokov je seveda več. Eden poglobitnih so tudi soške elektrarne, ki kalijo prej bistre valove. Sedaj pa že nekaj tednov priteka umazana voda s hribov, v takšni vodi pa tudi ribe zginejo. Pri Tolminu so namreč izsušili jezero pod Mengorami, ker gradijo velike podporne zidove na cesti z Mosta v Tolmin. Zidovi so bili pod jezersko gladino. Z odtokom jezera so tudi ribe poiskale druge vode, nekaj so jih pa položili ribiči, ki so prišli z mrežami celo iz Pirana.

Spodnji tok Soče je takorekoč ostal brez ribjega zaroda. Pokrajinska uprava v Gorici je zato v petek spustila v Sočo pri Rojcah in blizu Gradiške pet tisoč majhnih postrvi, da bi se spet ribe zaplodile. Male ribice so dobili iz kobariške ribogojnice.

URADNIKI ZA LJUDSKO ŠTETJE

V mesecu oktobru bo tudi v Gorici uradno štetje prebivalstva, trgovine in industrije. Mestni občinski urad išče pripravno osebje, ki bo sodelovalo pri ljudskem štetju. Zato poziva vse, ki se hočejo zaposliti kot uradniki pri tem delu, naj vložijo na občino (Ufficio protocollo del Comune) lastno-ročno pisano prošnjo do 5. septembra. V poštev pridejo osebe od 18. do 65. leta, ki imajo dokončano vsaj nižjo srednjo šolo.

NOVA JAVNA DELA

Ministrstvo za javna dela je sporočilo, da je odmerilo za nova javna dela v goriški pokrajini 241 milijonov lir. V Gorici bodo popravili ali zgradili nove odtokove in greznice. V Jazbinah bodo uredili novo pokopališče, ki bo stalo 2 milijona 800 tisoč lir. Po-

Iz Goriške

pravili bodo tudi pokopališče v Števerjanu. Sto milijonov lir pa je nakazanih za razširjenje vodovodnega omrežja v desetih občinah v gradiščanskem in krminskem okraju.

PEC

Predzadnji teden se je pri nas pripetila nezgoda na cesti. Žrtev nesreče je bil na žalost naš domačin Dominik Kovic.

Ko se je fant peljal z motorjem na delo, je na ovinku pri domačem pokopališču za del ob taksi, ki je pridiral z desne strani. Trčenje na tem kraju je bilo skoraj neizogibno. Dominika, ki je dobil več lažjih poškodb, so odpeljali v bolnišnico. Vsi prijatelji in znanci mu iz srca želimo, da bi kmalu popolnoma okreval.

SOVODNJE

V četrtek, 17. avgusta, sta si v sovodenski cerkvi obljubila večno zvestobo gđ. Marčela Fajt in g. Devetak A. Tako lepega ženitovanja že ni bilo precej časa, kar dokazuje, da sta novoporočenca pri vseh sosedih zelo priljubljena.

Na novi življenjski poti jima želimo domačini in znanci mnogo sreče in božjega blagoslova!

OTROŠKI VRTEC

Pod Kapelo bo že čez nekaj tednov stal moderno urejen nov otroški vrtec. Stavbo je zgradila občina poleg italijanske osnovne šole. Stroški bodo znašali nad 22 milijonov lir. Prostora bo za 70 otrok. Doslej so otroci iz severnega dela mesta obiskovali po večini otroški vrtec v uršulinskem zavodu, kar je bilo združeno s precejšnjo nevarnostjo zaradi prečkanja prometnega križišča na gorenjem koncu Katarinija.

Kogar zanimajo stari spomini, mu povejmo, da je okraj pod Kapelo že od nekdaj poznal otroške vrtece. Se več kot pred sto leti je predlagal katehet Jožef Vogrič mestnemu svetu, naj ustanovi otroški vrtec za zanemarjeno deco. Zamisel se je pa uresničila šele dolgo let kasneje. Pač pa je prav pod Kapelo ustanovilo društvo »Sloga« slovenski otroški vrtec. Prostore je imel v pritlični stavbi skoraj nasproti Rusjanove hiše. Tam je dolgo let poučevala rajna vrtarica Podgornica. Različnim kričačem je bil že tedaj slovenski otroški vrtec trn v peti. Rešil pa je marsikatero otroka moralnega in narodnega propada na cesti.

Zato se nam še danes zdi nepojmljivo, da nekatere »boljše« goriške slovenske družine pošiljajo svoje otroke v italijanske vrtece ali pa sploh nikamor, kar je tudi slabo.

SOLSKI OBVESTILI

Ravnateljstvo nižje srednje (gimnazije) in strokovne šole v Gorici sporoča, da se popravni izpiti pričnejo 4. septembra ob 8.30 s pisano nalogo iz italijanščine in se bodo nadaljevali po vrstnem redu, ki je razobešen na oglasni deski šole.

Na osnovnih šolah goriškega in dobdobskega didaktičnega ravnateljstva bodo popravni izpiti potekali po naslednjem vrstnem redu. Dne 4. in 5. septembra bodo popravljali učenci 2. razreda; 5., 6. in 7. septembra pa učenci 5. razreda.

Sestava izpitnih komisij je nespremenjena. Učitelji naj še pred izpiti dvignejo vpisnice na ravnateljstvu. O vpisovanju, ki bo verjetno od 25. do 30. septembra, bodo učitelji pravočasno prejeli natančno navodila.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Razgovor z igralcem Mihom Balohom

Igralec Miha Baloh, član Slovenskega gledališča v Trstu, je dobil na letošnjem festivalu jugoslovanskih filmov v Pulju nagrado kot najboljši igralec v sezoni 1960/61 za vlogo v slovenskem filmu »Veselica«. V zvezi s tem smo ga naprosili, da bi odgovoril na nekaj vprašanj, ki zadevajo slovenski film.

G. Baloh, s kakšnimi občutki ste sprejeli nagrado kot najboljši igralec jugoslovanskega filma?

Vsak človek, pa naj dela karkoli, posebno pa še v našem igralskem poklicu, je vesel in srečen, če mu dajo ljudje priznanje za njegovo delo. Ko sem dobil nagrado, pa sem občutil poleg veselja globoko v sebi tudi veliko odgovornost do vsega svojega dela v prihodnosti.

Kaj menite sami o filmu »Veselica« in o svoji vlogi v njem, ker je vzbudil ob premieri različna mnenja pri kritiki in občinstvu?

Svojega igralskega dela sam ne morem objektivno analizirati. Vsebinsko se mi zdi film zelo zanimiv. Menim, da je problem, ki ga simbolizira Aleš, pogumni pogled na tega slovenskega povojnega človeka in na njegov položaj v družbi, sredi katere živi, nekaj zelo aktualnega. Le da bi Aleš po mojem mnenju moral v filmu doživeti bolj tragično usodo. Omenili ste kritike. Kvalitetne in pristojne slovenske kritike o tem filmu v časopisju skoraj ni bilo. Srbska kritika je bila zelo povoljna, hrvaška pa negativna.

Kaj je po Vašem vzrok, da ni bilo slovenske časopisne kritike o »Veselici«?

Zadrega.

Zakaj?

Vzrokov je verjetno več.

Kakšen je Vaš splošni vtis o letošnjem festivalu v Pulju?

Mislil, da je bil po svoji tematiki in po filmskem izrazu, ki ga je prikazal, najboljši od vseh dosedanjih. Še posebej si ga bomo zapomnili Slovenci. Nastopili smo s tremi filmi in vsi trije so bili nagradni. To je velik dokaz dobrega in načrtnega dela.

V kakšnih filmih boste igrali v bližnji bodočnosti?

Predvsem bi želel povedati, da gledališke dejavnosti nikakor ne bom opustil. Dogovarjam pa se z jugoslovanskimi filmskimi podjetji za razne vloge, pa tudi s Francozi.

V kakšnem filmu bi najrajši igrali? V pustolovskem, ljubezenskem, zgodovinskem, fantastičnem ali psihološkem?

To ni odvisno od mene, ampak od scenarija. Rad pa bi odkrival tisti košček življenja, na katerega naš sodobni človek v tem čudnem življenjskem ritmu in napetosti pozablja in nima časa zanj. Hočem reči, da bi bil zelo vesel, če bi lahko odkrival v filmu tisti košček življenja v sebi in sploh v ljudeh. Vseeno bi mi bilo, če bi bila to velika ali majhna filmska vloga. Rad bi se vedno poglobljal v človeka in odkrival njegovo današnjo razdvojenost, njegovo nepopolnost.

Kakšne vloge Vam po Vašem lastnem občutku najbolj odgovarjajo?

Človek niti sam ne ve, kaj vse se skriva v njem. Kako naj potem na to odgovorim?

Ste imeli kakšne težave v prehodu od gledaliških vlog k filmskim?

Ni razlike med gledališčem in filmom. Je samo dobra ali slaba igra. Seveda pa ima filmsko platno svoje specifične zakone. Mislim, da je gledališče rezervoar in izhodišče za vse druge igralske manifestacije, na televiziji, po radiu, v filmu itd.

Ali ima slovenski film po Vašem kako večjo bodočnost?

Letošnji puljski festival nam je dokaz za to. Zelo bi bil vesel, če bi se Slovenci in Jugoslovani sploh približali kvaliteti, ki so jo dosegli n. pr. Italijani. Hočem reči, da bi s takim pogumom odkrivali svojo preteklost in sedanost, svoje lastnosti in napačnosti, kot lahko vidijo Italijani sebe v »Veliki vojni«, v »Generalu della Rovere«, v »Ciociari«, v »Sladkem življenju« itd.

Mislite, da imamo Slovenci probleme, ki so vredni takih filmov?

Slovenski narod je — enako kot drugi jugoslovanski narodi — tako zanimiv po svoji zgodovini in po svojem življenju, da so ljudje, ki se ukvarjajo s filmom, z gledališčem in literaturo, dolžni, da ustvarijo filme, ki bi to izrazili in v katerih bi se videli takšne, kakršni smo. In tega se nam ni treba sramovati.

Kaj je po Vašem mnenju vzrok, da se slovenski in jugoslovanski film še ni tako uveljavil v svetu, kot bi se lahko glede na motivno bogastvo in obseg današnje filmske proizvodnje? Manjka močnih režiserjev, izvirnosti, ali scenarijev ali česa drugega?

Film je rezultat različnih elementov. Ne more ga rešiti samo motiv. Moje mnenje po izkušnjah z letošnjega festivala v Pulju je, da ima jugoslovanski film vse pogoje (če bo šlo tako naprej), da bo v nekaj letih ubral korak, recimo s poljskim filmom.

Je po Vašem mnenju med jugoslovanskimi filmskimi režiserji kateri toliko umetnika, ki bi mogli prodrati v evropsko režisersko elito?

Po mojem mnenju ima jugoslovanska filmska industrija nekaj res dobrih režiserjev in igralcev. Jugoslovanski film je vsekakor v razdobju velikega razvoja.

Vrnimo se spet k Vam. V kolikih filmih ste že igrali?

Nastopal sem že za tri jugoslovanska filmska podjetja: za »Triglav film« v Ljubljani pod režiserjem Babičem in Boštjanom Hladnikom, za »Jadran film« v Zagrebu in za »Avala film« v Beogradu pod režiserjem Sašo Petrovičem.

Slovenska publikacija o papežu Janezu XXIII.

V seriji knjižic, ki jih izdaja Marijanišče na Opčinah, je izšla pred kratkim brošura z naslovom »Janez XXIII.«. Napisal jo je slovenski duhovnik dr. Maksimilijan Jezernik, ki živi v Rimu, natisnila pa jo je tiskarna Graphis v Trstu.

Kot že naslov pove, je knjižica posvečena sedanjemu svetemu očetu. Na štiridesetih straneh je skušal avtor osvetliti njegovo osebnost, prikazati njegov življenjepiš in orisati njegovo delo. To se mu je tudi v glavnem posrečilo, čeprav se je moral seveda zaradi majhnega obsega knjižice omejiti na najbolj bistveno. Marsikje bi si želeli več podrobnosti in morda tudi kaj takega, česar se avtor iz tega ali onega razloga niti dotaknil ni, vendar pa moramo priznati, da na pičlih štiridesetih straneh ni bilo mogoče povedati več, kot je povedal dr. Jezernik. Bralcu je vsaj ob tej knjižici žal, da se izdajatelj tako dosledno drže standardnega majhnega obsega knjižic. Vsaj v tem primeru bi bili lahko odstopili od pravila in tako bi imeli Slovenci zanimiv in izviren življenjepiš o enem važnih, vplivnih in vsekakor simpatičnih osebnosti današnjega mednarodnega življenja. Dr. Maksimilijan Jezernik si je namreč svojo nalogo vzela k srcu, kot tudi sam omenja v uvodu na platnici, ter je napisal temeljito delce, vsestransko dokumentirano, v zanimivem, živahnem slogu in prav lepem jeziku. Tu pa tam naletimo na kar mojstrsko napisane odstavke, ki dokazujejo, da dr. Jezernik ni le slučajno, samo na prošnjo izdajateljev, postal biograf, ampak da ima prirojen dar za to.

Kaj menite o Duši Počkajevi kot svoji filmski partnerki in nagrajenci na letošnjem festivalu v Pulju?

Cenim jo kot dobro gledališko igralko. V filmu »Ples v dežju« pa se je izkazala tudi kot velika filmska umetnica.

Slovenija ima sedaj zelo dober mlad filmski kader, kar dokazuje prav dejstvo, da sta dobila kar dva mlada igralca na festivalu v Pulju zlati »Areni« za glavna igralca, enako pa tudi režiser Boštjan Hladnik. Ta novi slovenski filmski kader pa je bil na letošnjem festivalu priznan in odkrit.

In če bi Vi sami lahko izbirali režiserja in filmski motiv?

Izbral bi režiserja, ki bi ga smatral za sposobnega, da bi me umetniško in človeško dvignil.

Pod vodstvom katerega mednarodnega slavnega režiserja bi radi igrali?

(Miha Baloh se je nekoliko zamislil. Videti je, da mu izbira ni lahka. A nato odločno izjavil): Pod Fellinijem.

In z Anito Eckberg kot partnerko?

Ne. S Shirley Mac Laine, (ne da bi se bil nasmehnil).

LITERARNA NAGRADA

Prejšnji teden je posebno razsodišče literarnih kritikov prisodilo 32. slovstveno nagrado mesta Viareggio pisatelju Albertu Moraviju za roman »La noia«. Prejel je štiri milijone lir nagrade. Pol milijona so pa priznali pisateljici Lorenzi Mazzetti za slovstveni prvenec »Il cielo cade«.

Razpravljanje razsodnikov je bilo precej burno, ker so nekateri hoteli, da se prva nagrada deli še z drugimi tekmovalci.

Kot drugo najboljšo delo so predlagali roman »Il segreto«, katerega je izdal založnik Einaudi. Do te nedelje pa njegov pisatelj sploh ni bil poznan, ker se je podpisal »Anonimo Triestino«. Zdaj pa je prišlo na dan, da je avtor tega romana iz tržaškega življenja, ki je bil že večkrat predlagan za odlikovanje, profesor matematike na tržaških srednjih šolah Guido Voghera, ki je umrl leta 1959. Voghera, ki je bil znana oseba, ni nikoli hotel stopiti v javnost kot pisatelj. Njegov sin je izročil očetove rokopise hčerki pesnika Sabe, ki je romanu »Il segreto« napisala tudi uvod.

Tržaška opera

Operna sezona v tržaškem gledališču »Verdi« se bo začela verjetno 11. novembra. Kot prvo opero bodo peli Mascagnijevo »Maske«.

Novost v letošnji sezoni pa bo »Poganski kamen«, opera v treh dejanjih. Uglasbil jo je tržaški skladatelj Giulio Viozzi. Kritiki, ki so že slišali klavirske izvlečke, sodijo, da je delo prav mojstrsko.

Za Trst bo tudi novost Čajkovskega opera »Evgenij Onjegin«. Upali so, da bo nastopila tudi slovenska pevka Callas, toda zvezdnica se je premislila.

Knjižica je razdeljena na kratka poglavja, ki opisujejo posamezna obdobja papeževnega življenja od otroških let do danes, ob koncu pa osvetlijo nekatere značilnosti njegove osebnosti, kot na primer njegovo očetovsko dobroto do podrejenih. Zadnje poglavje ima naslov »Sveti oče in Slovenci« ter je seveda za slovenske bralce še posebno zanimivo. »Janez XXIII. dobro pozna tudi Slovence«, piše dr. Jezernik. »Bog ve, če je kak drug papež v zgodovini imel toliko stikov s slovensko dušo kot današnji. Kot apostolski vizitator v Bolgariji se je večkrat peljal skozi našo domovino. Na poti se je ustavil v Ljubljani, prenočeval v škofijskem dvorcu in se srečal s škofom Jegličem...«. Ze takrat si je lahko ustvaril mnenje o Slovencih, ker je, kot dalje pripoveduje avtor knjižice, tudi hodil semintja po Ljubljani ter opazil več zanimivih in značilnih podrobnosti, katere opazi pri Slovencih zlasti tujec. Tudi danes kaže svoje zanimanje za Slovence, zlasti s tem, da nagovori slovenske romarje v slovenskem jeziku in da je za letošnjo veliko noč voščil vesele praznike v vatikanskem radiu tudi v slovenščini.

V knjižici pogrešamo omembe velikih načrtov Janeza XXIII. v zvezi s cerkvenim zborom in drugim, toda avtor se je pač omejil samo na biografske podatke v pravem smislu besede.

To je prva publikacija o sedanjem papežu v slovenskem jeziku in zato jo je še tembolj pozdraviti.

E. Z.

GOSPODARSTVO

Reja živine na prostem

Tudi marsikateri živinorejec v naših krajih ima neurejen hlev, tako da je živina prisiljena bivati v nizkih, ozkih zatozlih in smrdljivih prostorih. Žal imamo tu pa tam primere, ko morajo k jaslim privezane živali stati poševno, ker je prostor preozek. Razumljivo je, da se v takih prostorih in razmerah živina ne počuti dobro in zato daje malo mleka in se slabo redi. Velik napredek je bil dosežen, ko so živinorejci začeli rediti teleta v posebnih prostorih in jih niso več privezovali tesno k jaslim že v prvih dneh življenja.

Vsi napredni živinorejci imajo široke, zračne hleve in zato najlepšo ter najbolj donosno živino. To je tudi naravno, saj je v modernih hlevih dovolj prostora za gibanje in tudi dovolj zraku za dihanje.

V zadnjih desetletjih pa je živinoreja še bolj napredovala: živino so pričeli rediti v odprtih hlevih. V Ameriki so jih zgradili že pred več kot 50 leti, nato pa so se začeli širiti tudi v drugih predelih, kjer je živina vedno bivala v zaprtih hlevih. V zadnjih letih gradijo take hleve tudi v naših krajih.

Odprti hlevi so v bistvu takole urejeni: prostor za hlev je pokrit, a je ograjen samo na tistih straneh, ki so izpostavljene vetru. Največkrat je zaprt na treh straneh, odprt pa v najbolj brezvetrno stran, ki vo-

di na dvorišče, na katerem se živina lahko spreha ali leži na prostem. Na dvorišču je največkrat tudi napajalna naprava, tako da se žival mora sprehoditi, brž ko se je nasitila in si želi vode. Pod streho imajo živali stojišča oziroma ležišča, pred katerimi so jasli in hodnik za krmljenje. Preskrbljeno je tudi za odtok seči in odstranjevanje odpadkov. Posebni oddelki služijo za molžo in otežitve.

Ni potrebno, da bi natančno opisali, kako je takšen hlev urejen, kajti vsak živinorejec, ki bi ga hotel zgraditi, si bo gotovo prej podrobno ogledal že obstoječe hleve. Potrebno pa je poudariti, zakaj so taki hlevi koristni in priporočljivi. Najprej je treba vedeti, da so gradbeni in drugi stroški manjši. Če je hlev pravilno urejen, je tudi manj dela z živino. Predvsem pa je živina bolj zdrava, bolj odporna proti boleznim. Če je pravilno krmljena, se lepše razvija in hitreje raste.

Zavedamo se, da živinorejci po teh vrsticah ne bodo pričeli odprtih hlevov, vendar

upamo, da bodo vsi uvideli, kako je živini potrebno gibanje na prostem.

SLAMA DRAŽJA OD SENA!

V naših krajih, v sosedni Furlaniji in v mnogih predelih Italije je letos pšenična slama dražja od sena. Vzrok temu so letošnja obilica sena, velika potrošnja slame in dejstvo, da je bilo lansko jesen sejane mnogo manj ozimne pšenice kot druga leta. Dobro seno in tudi suha detelja se dobata že po manj kot 1.000 lir za 100 kg, medtem ko je treba plačati za 100 kg slame povsod nad tisoč lir.

ZA IZBOLJŠANJE ŽIVINOREJE

Kmetijsko nadzorništvo v Trstu sporoča, da bo nadaljevalo z izvajanjem načrta o izboljšanju živinoreje na Tržaškem. V ta namen bo nudilo prispevek za odstranjevanje jetičnih in za brucelozo bolnih goved. Za ta prispevek lahko zaprosijo živinorejci, katerih goveda je posebna komisija ob pregledu označila za jetične ali bolne za brucelozo in so zato bila odstranjena iz hlevov. Prispevek nadalje lahko prejmejo le tišči živinorejci, ki namestijo bolna goveda nadomestiti z zdravo živino sivorjave pasme, katero jim bo nabavila posebna komisija.

Pomoč znaša največ 30% nakupne cene in ne več kot 60.000 lir za vsako govedo. Kmetijsko nadzorništvo sprejema naročila do 9. septembra. Živinorejec mora ob naročilu položiti 230.000 lir za posamezno govedo. Ko mu bo to izročeno, bo nadzorništvo naredilo obračun in izdalo nalog, da se prsilcu izplača prispevek.

ŽENA IN DOM

Boš sejal špinačo?

Špinača je izborna in zdrava hrana, kar je splošno znano, zaradi česar je ne sejejo samo vrtnarji v bližini večjih mest, marveč tudi mali posestniki. Sedaj je primeren čas za setev in tako bo ves september. Mnogi vrtnarji okoli Trsta in Gorice sejejo špinačo tudi še pozneje in nekateri celo vse zimске mesece.

Špinača zahteva dobro pripravljeno zemljo, kar pomeni, da mora biti dobro zrahljana in pognojena. Za gnojenje je najvažnejši dober hlevski gnoj, in sicer vsaj 30 do 40 kg na vsakih 10 m². To gnojenje še okrepimo oziroma dopolnimo s kemičnimi gnojili. Najbolj priporočljivo umetno gnojilo je »fosfo-azoto potassico 11-22-16«, ki vsebuje 11% dušika (azoto), 22% fosforne kisline in 16% kalijeve soli. Tega gnojila raztrosimo po 1/2 do 1 kg na vsakih 10 m². Ker špinača zahteva mnogo dušika, bomo že pognojeno parcelo še pred setvijo polili z nerazredčeno, po setvi pa z razredčeno gnojnico. Tudi med raščo kakšenkrat zalijemo špinačo z razredčeno gnojnico. V zadnjem času in če nimamo gnojnice, zalijemo špinačo z raztopino umetnega gnojila »seč« (urea agricola) in v ta namen raztopimo po 1 — 2 kg seči v 100 litrih vode.

Najbolje je, da pri setvi pride špinačno seme približno 1 cm globoko v zemljo. Za vsak ar (= 100 m²) potrebujemo 400 gramov semena. Naši ljudje redno sejejo pre-gosto. Priporočljivih sort je mnogo, tako evropskih kot ameriških. Zelo priporočljiva je nemška sorta »špika«, ki pa ni šilasta.

O rašči špinače velja stari rek: špinača ljubi kratek dan in dolgo noč. Zato gre tako rada v seme tista špinača, ki jo sejemo poleti.

Koktajl pijača modernega človeka

Kdo ne pozna »Manhattana« ali »Martinija Dry«? To sta dve najbolj znani mešani alkoholni pijači, ki jih na kratko imenujejo koktajli ali »cocktails« po angleško. Poleg teh dveh koktajlov so dobro znani tudi koktajli, imenovani: Sidecar, Rob-Roy, Old-Fashioned, Negroni, Bentley in najbolj znani moderni Sputnik. To so klasični koktajli raznih barv, okusov in so napravljeni iz raznih alkoholnih pijač, sadnih sokov in drugih podobnih tekočin.

Ceprav je koktajl pijača moderne dobe, so jo poznali že v začetku tega stoletja in morda lahko še prej. Od kod ime »cocktail«? Nekateri menijo da izvira iz dejstva, da so v Campeche, znanem pristanišču polotoka Yukatan (Srednja Amerika), domačini ponujali neko komplcirano pijačo, ki so jo mešali z dolgo žlico, izdelano iz korenin drevesa, imenovanega »petelinji rep« ali po angleško »cocktail«. Toda nekateri trdijo, da izvira to ime iz prejšnjega stoletja, in sicer iz Mehike, kjer so s podobnimi zmesimi »ogrevali« peteline v medsebojnem boju, ali pa so gostilničarji ponujali gostom pijače, ki so imele barve zmagovitega petelina.

Koktajl »Martini« je nastal okoli 1870 v New Orleansu ali v Chicagu, Manhattan pa leta 1874 v New Yorku, Sidecar pa v Parizu leta 1918. Martinija je prvi izdelal znani »barman« Martinez, ki je »kraljeval« prav v omenjenih mestih, Manhattan je prvič napravila gospa Churchill, mati Winstona, ko je priredila svečano kosilo v čast Samuela J. Tildena, Sidecara pa je iznašel neki ameriški vojak, ki je vsak dan ob isti uri pridrvel s starim motorjem s prikolico in zahteval, naj mu naredijo tako pijačo.

Poleg koktajlov imamo še druge »mešanice«, ki jih vključujemo vedno pod nazivom »cocktail« ali pa jih imenujejo na kratko »drinks« (pijača v angleškem jeziku). Te so: Fizzes (mrzle pijače z limoninim sokom), Juleps (pijače, ki vsebujejo razne dišave), Flips (pijače v katere vlijemo jajčne beljake ali rumenjake), Fixes, Sangarees itd.

Poleg posebnih čaš rabijo »barmani« še dve posodi: »mixing glass« in »shakers«, ki pa sta zelo važni. V »mixing glassu« mešamo pijače iste gostote, in to s posebno žlico; s »shakersom« pa mešamo pijače z različnimi sokovi in podobno. Pri vseh teh pijačah je važno, da so mrzle in vliete v čaše ali kozarce s tankim steklom.

25 RECEPTOV NAJBOLJ ZNANIH KOKTAJLOV

TZARINA: 2/4 Vodke, 1/4 Vermoutha Martini Dry, 1/4 Apricot Brandyja in 1 kapljica Angosture; ROY-ROY: 1/2 Vermoutha Martini Rosso, 1/2 Whiskyja in kapljica Angosture; BRONX: 3/6 Bosford Gina, 1/3 Vermoutha Martini Rosso, 1/3 Vermoutha Martini Dry in 1/3 soka pomaranče; QUEEN ELIZABETH: 1/2 Vermoutha Martini Rosso, 1/2 Cognac Lagrange, nekaj kapljic Curaçaoa Duval in majhno črešnjo; ORANGE BLOOM: 1/4 Vermoutha Martini Rosso, 2/4 Bosford Gina, 1/4 Triple Sect Duvala in 1 majhna črešnja; DRY MARTINI: 1/4 Vermoutha Martini Dry in 3/4 Bosford Gina, limonina lupina in 1 oljko; MANHATTAN: 1/3 Cinzano Rosso, 2/3 Whiskyja, malo Amara, malo ledu in 1 črešnja; PERFECT: 1/3 Cinzano Rosso, 1/3 Cinzano Dry, 1/3 Rum Bianco in limonina lupina; MIDNIGHT: 1/4 Gilbey's Gina, 1/4 Cinzano Rosso, 1/4 Cinzano Dry, malo Pernoda, 1 žlica pomarančnega soka, malo ledu in limonina lupina; ROSE: 1/3 Cinzano Dry, 1/3 Gilbey's Gina in 1/3 Cherry Brandyja; GIN AND CIN: 1/3 Gilbey's Gin, 2/3 Cinzano Bianco, malo ledu in limonina lupina; GUARDS: 2/3 Cinzano Rosso, 1/3 Gilbey's Gin, malo Curaçaoa in malo ledu; AMERICANO: 1/2 Bitter, 1/2 Vermoutha Martini Rosso, malo sode in limonina lupina; OLD PAL: 1/3 Whiskyja, 1/3 Vermoutha Martini Dry, 1/3 Bitter; ORIENTAL: 2/4 Whiskyja, 1/4 Vermoutha Martini Rosso, 1/4 Curaçaoa, 2 žlički limoninega soka in malo ledu; NEGRONI: 1/3 Bitter Campari, 1/3 Dry Gin, 1/3 Vermoutha Martini Rosso, rezina pomaranče in malo ledu; SIDECAR: 2/4 Cognaca, 1/4 Cointreau, 1/4 limoninega soka in malo ledu; SPUTNIK: 4/6 Vodke Smirnoff, 1/6 Cointreau, 1/6 Bitter Campari, malo ledu in pomarančna lupina; DAIQUIRI: 3/4 Belega Ruma, 1/4 limoninega soka, 3 kapljice Angosture in malo ledu; EXPLORER: 5/8 Vodke Smirnoff, 2/8 Cointreau, 1/8 Curaçaoa, 2 kapljici limoninega soka in malo ledu; WHITE LADY: 2/4 Dry Gina, 1/4 Cointreau, 1/4 limoninega soka in malo ledu; PARADISE: 2/4 Dry Gina, 1/4 Apricot Brandy, 1/4 pomarančnega soka in malo ledu; PERFECT LADY: 1/2 Dry Gina, 1/4 Peach Brandy, 1/4 limoninega soka in malo ledu; POLAR COCKTAIL: 2/5 Whiskyja, 2/5 Cherryja, 1/5 pomarančnega soka ter malo ledu; CONCA D'ORO: 5/8 Dry Gina, 1/8 Cherry Brandyja, 1/8 Triple Sect, 1/8 Maraschino, malo pomarančne lupine.

38.

Priredil R. B.

STRTA SRCA

Vsem so srca kar otrpnila od groze. Moreče vzdušje so pretrgale mehke besede sestre Estere, Adrane. Pristopila je k obema Zitkovima.

»Ralf in jaz morava govoriti z vama.« Položila je roke na Jerina ramena. »Dosti, zelo dosti ste storili zame, gospa Zitkova. Skrbeli ste za mojega otroka... vi in vaš mož. Iz vsega srca sem vama hvaležna. Kar ste za naju naredili, vama bo le Bog poplačal... jaz vama ne morem.«

»Bog... bo poplačal,« je zamolklo vzkliknil stari Zitko. »Zdi se mi, da...«

»France,« ga je pokarala žena in dvignila k njemu s solzami obliti obraz. »Ne govori tako... zlasti ne v tej tako lepi uri!«

»Seveda ne..., ne v tej uri, pač pa čez nekaj dni, ko naju bodo pognali iz hiše...«

Brez besede je pogledovala Adrana oba zakonca. »Pognali iz hiše? Čemu pa?« »France je bil nekomu za poroka,« je Jera vsa obupana pojasnjevala. »Gospa Matilda mora dobiti tisto vsoto... terjala jo bo, do stotinke natančno in ob določeni uri! Ne pozna usmiljenja... oh, preko mrtvih src pojde...«

»Ne, ljuba Jera, niti po eno stotinko ne bo prišla. Še vesela bo, če ji bo glavna dedinja po mojem rajnem očetu več priznala, kot pa ji pritiče.« Adrana je kot v sanjah nadaljevala: »...in to bo naredila moja Delica...«

»Ne, nikakor ne!« se je zaslišalo sem od vrat.

»Delica ne bo tega storila... bom pa jaz poskrbel za to, tudi če bo moj sklep prizadel lastno mater...«

»Ralf,« mu je upadla redovnica v besedo.

»Ne govori tako! Ne ravnaj tudi ti tako, kot so drugi delali s teboj, z Delico in z mano! Ni po božji volji, da zlo plačtuješ s hudim. Moja volja je, naj tudi moja mačeha dobi, kolikor ji je za življenje potrebno.«

»Strla je srce očetu, strla tebi, Delici, meni... kje je kazen božja za take ljudi, ki srca ubijajo...?« je zavpil Ralf.

Adrana ga je milo pogledala in narahlo potegnila s seboj v bolniško sobo k Delici, ki je zasnula oblita od zlatega sončnega sijaja. Adrana je pokazala nanjo. Mladenič se je zgrudil ob postelji na kolena in je pritisnil nežen poljub na dekletovo čelo. Odprla je velike, temnožametne oči in se je ljubko nasmehnila materi in ženinu.

»Vse hudo vračajta z dobrim,« je šepetaje govorila Adrana, »le tako bosta vedno srečna... in srečna morata biti Delica in ti... na posestvu, katero je oče pred smrtjo zapisal meni. Zdaj bodi vajino... jaz ga ne potrebujem. Ostala bom v svojem redovnem poklicu, ki mi je prinesel mir prav tedaj, ko je bilo moje srce najbolj strto...«

Obmolnila je in si je skrivaj obrisala solzo, ki se je prikradla iz očeš. »Tudi tvojim krušnim staršem, ljuba Delica, naj se dobro godi. Vidva jima poplačajta dolg... meni pa bosta dovolila, ti Ralf, in ti, moja Delica, da bom od časa do časa preživela pri vas in pri vajinih otrocih še kako srečno urico...«

Ralf je ves presunjen pogledal Adrano. »Mati, zdaj si ti moja mati, hvala... hvala za vse tvoje dobrote...« Pristopil je k njej in ji poljubil tresočo roko. Obrnil se je k ljubljenci: »Delica, iz najinih src ne kaplja več kri... žarki dobrote so jih ozdravili...« Vstal je in tiho odšel iz sobe.

Gnalo ga je domov, da bi dragi Marleni in njeni težko preizkušeni materi pripravil lep sprejem. Matere ni več hotel srečati, čeprav ni več čutil sovraštva do nje. Adranine besede so ga pomirile, zavedal se pa je, koliko zla je njeno trdo srce priklicalo na vse njemu tako drage ljudi. Povedal ji bo, da je Adrana tudi zanjo poskrbela, toda umakne naj se iz hiše, v kateri je gospodoval njen hudobni duh.

Počasi je krmaril avto po dolgem dreveredu proti rodnemu dvorcu. Razburjene mi-

sli so se polegale kot morska gladina v pomladnem jutru. Njegovo hrepenenje je hitelo k Delici, ki jo bo že naslednji dan odpeljal iz bolnišnice na rodni dom.

Že se je zasvetljal izza visokih smrek beli dvorec, ko je mladenič skoro na glas prisegal: »Srečna bo, moja mala Delica, tako srečna, kakor zasluži... in kakor želiva njena mama... in jaz. Ne bo več strtih src... utripala bodo v večni ljubezni...«

K O N E C

Ob 40-letnici smrti Enrica Carusa

(Nadaljevanje s 3. strani)

blagoslovljen z nekaj otroki. Žena pa ni razumela umetnika. Nastali so družinski spori in sta se ločila. Prva grenka kaplja v sladko čašo! Umetnika pa ni docela zastrupila; še je pel. V prijateljski družbi je rad izpraznil steklenico ognjevitega južnega vina, tudi kadil je razmeroma precej. Prevelika slava in ogromno premoženje je naredilo tudi njega precej nečimernega, kot po večini vse velike pevske umetnike, ki jim leže lovorjevi vencji pod nogami. Vendar se je znal premagovati. Prevelika čast in bogastvo sta mu proti koncu življenja začela že presedati. Iskal je utehe v globoki vernosti. Pel je tudi za preprosto ljudstvo v vaških cerkvah. Postal je ljubljeneč ljudstva. K Mariji v Pompeje je pošiljal velike vsote in hodil prosit zdravja. Čutil je namreč, da ga nekaj razjeda.

Ko je leta 1920 pel v New Yorku vlogo Eleazarja v operi »Judinja«, se mu je vrgla kri. Oklenil se je z vso strastjo življenja: ni hotel umreti. V Pompejih je prosil za zdravje. Uslišan je bil, a le za eno leto. Zlati glas je pojema. Vrnil se je v rodni Neapelj, kjer je po dolgem smrtnem boju umrl v začetku avgusta 1921. V oporoki je določil, naj truplo balzamirajo in ga pokopljejo v fraku, katerega naj vsako četrto leto menjajo. Čudna želja! Pevcu je življenje preveč dalo, da bi mogel umreti kot navaden smrtnik. Smrt je pa bila močnejša od pesmi in zlata, vendar Carusove slave še do danes tudi ona ni mogla zastreti.

Tako se je začela spreminjati »Liberty« iz bojne ladje, ki je imela nalogo prebiti blokado, s katero so stisnili Svobodni svet, v mirno vesoljsko telo, v majhen svet zase, ki je samostojno zakrožil po vesolju, nevezan na nespremenljive zakone privlačnosti in težnosti. In ljudje na njem so se začeli privajati občutku, da niso več le delček Zemlje, odtrgan od nje kot list od drevesa, ampak da žive na majhnem samostojnem svetu z lastnim tihom po vesolju in z lastno usodo. V pogovorih so se tako samo obsebi umevno izražali o svoji odpravi, da je imel Peter Krushnik včasih občutek, da jim še vedno ni povsem prodrlo v zavest, kako enkratna, čudovita je ta njihova pustolovščina, ta iztrganost iz rednega toka časa, v katerega so bili ujeti vsi ljudje pred njimi. Seveda je bilo bolje tako. Marsikateri med njimi bi v polni zavesti njihovega posebnega položaja kljub svobodni odločitvi le težko prenašal tako izjemno usodo. Znanost je sicer dognala, da je možen tak preskok v času, in tehnika Svobodnega sveta je kot svoj labodji spev zgradila vesoljsko ladjo, ki jim bo omogočila tak ogromni časovni skok naprej, v daljno bodočnost, toda Peter Krushnik in tudi marsikdo drug od štaba na »Liberty« si je moral vedno spet zadati vprašanje, če je človeška psiha zmožna to prenesti. Kaj se bo zgodilo z nami, ko bomo spet pristali na Zemlji, so se spraševali. Ali ne bomo zblazneli spričo sprememb, ki jih bomo našli? Kako se bomo vživeli vanje? Kak bo naš odnos do novih človeških generacij naših daljnih potom-

Povzatek iz vesolja

E. Z.

24.

cev? Bomo še našli duševni stik z njimi? Dolge ure so se v štabnih prostorih pogovarjali o tem. Za Krushnika in za druge intelektualce na ladji je bila misel na tisto, kar jih je čakalo ob povratku, celo bolj grozljivo privlačna kakor ta skrajno fantastični polet sam. Tega je bilo mogoče kontrolirati in izračunati vse njegove neznanke s pomočjo elektronskega računskega stroja. Ničesar pa niso mogli izračunati glede razmer na Zemlji čez deset tisoč let. Vsa civilizacija se bo morda obrnila v tem času v popolnoma drugo smer. Samo štiri tisoč let je ločilo civilizacijo, iz katere so se iztrgali z »Liberty«, od starocigpčanske ali babilonske civilizacije, a kako ogromna razlika je bila med njimi. In kakšne razlike v mišljenju in navadah ljudi so nastale v pet sto letih celo med Svobodnim in Enotnim svetom. Le malokaj razen tehnike sta imela še skupno. Celo rasno in biološko so se že razlikovali ljudje v obeh svetovnih taborih, ki sta že stoletja živele vsak zase, brez človeškega mešanja iz strahu pred ideološkimi okužbami in vohunstvom.

(Dalje)

ŠPORTNO ČTIVO

Športno udejstvovanje in ženske

Šport je v svojem bistvu igra, včasih le zabava, včasih resna. Ako prevladuje zabava, govorimo o igri; ako prevladuje tekma, govorimo o borbi. Pri igri iščemo razvedrilo, pri borbi pa uspeh.

Kakšno stališče naj zavzema ženska, ki hoče tudi gojiti šport? Ne bo se težko odločiti; ženskemu značaju ustreza šport kot igra, moškemu šport kot borba. Tudi v dekletih živi želja po uveljavljanju. To velja zlasti za mlada dekleta, za dekleta do one dobe, ko se v njih vzbudi novo čustvo ljubezni, misel na bodoče materinske dolžnosti. Športna praksa uči, da mlada dekleta rada trenirajo in tekmujejo, vendar so le redki primeri, da mora vesten trener preveliko pridnost krotiti. Zanimiva je ugotovitev, da pojenja pri dekletih želja po športnem uveljavljanju v dobi nekako od osemnajstega leta naprej. To je povsem razumljivo, zakaj v tej dobi se pojavijo v dekletu druge skrbi in novi, resnejši pogledi na življenje. Tak preobrat moramo le pozdraviti, zakaj človeštvu so mnogo potrebnejše ženske, ki skrbje za dom in družino, kakor tiste, katerim je šport začetek in konec. Ženska se mora zavedati, da je šport važen, toda med drugimi važnimi stvarmi. Ženska mora ostati vedno ženska in ne sme preko mej, ki jih je postavila narava. Paziti mora, da ohrani soglasje s svojo žensko naravo. Ne gre le za notranjost, ki mora ostati žensko svojstvena, temveč prav tako za zunanost, ki mora biti izraz zdravja in harmonije.

Že vse to govori za to, da ženska ne more gojiti športa v isti meri kakor moški. Za to tudi po naravi nima enakih pogojev. Žensko telo je manjše in lažje, trup pa je razmeroma daljši kakor pri moškem, v okostju opazimo široko medenico, ki je močno naprej nagnjena, kar vpliva neugodno na zavoje hrbtenice. Ženske mišice so šibkejšje, so torej za delo manj sposobne. V ženskem telesu je več maščobe kakor v moškem in tudi to gre na račun njene manjše sposobnosti. Tudi ženska pljuča so manj sposobna od moških. V času, ko vdahne moški 10 litrov zraka, jih vdahne ženska le 7. Vse to dokazuje, da ženska v telesnih sposobnostih zaostaja za moškimi. Isto velja o srcu in krvi, ki je pri ženski redkejša in specifično lažja. Temu ustrezajo tudi ženski rekordi, ki ne morejo doseči moških v nobeni panogi. Če je ženski organizem nežnejši in mu narava ni dala istih pogojev za življenje kakor moškemu, mu ni dala niti istih nalog. Z zdravstvenega in družabnega vidika je potrebno, da goji ženska šport. Vendar, katere športe naj goji, o tem so si mnenja različna. Razmotrivanja strokovnjakov govore dovolj jasno, naj goji ženska zlasti tiste športe, ki so zanjo prirodni, ji nudijo telesno okrepitev in istočasno tudi razvedrilo.

Toliko poudarjajo, da je ritmična telovadba edino primerna ali vsaj najprimernejša oblika telesne kulture za žensko. Vrednost telovadbe, ki se imenuje ritmična zato, ker skuša šolati telo in obli-

kovati gibanje po načelih ritmike, je odvisna od osebnosti, ki jo vodi. Vendar, če je telovadna ura na še tako visoki stopnji, ne more nuditi tiste sprostitve in tistega razvedrila, katerega je deležna ženska na smučeh ali v odbojki. Ritmična telovadba koleba med telesno vzgojo na eni strani in med plesno umetnostjo na drugi. Športnica in plesalka začneta z isto podlago: s telesno sproščenostjo. Obema je pogoj zdravo telo v razcvetu sil. Le oblika izživljanja je pri vsaki drugačna. Športnica se izživlja v preprostih resničnih borbah in igrah, plesna umetnica pa poskoči v svet umetniške reproduktivnosti.

V smučanju nekateri zavračajo smuški tek. To pa je pretirano. Brez dvoma bi bil smuški tek na daljšo progo za žensko neprimeren, toda če hočejo ženske tekovati na kratkih progah, naj le tekmujejo. Ženska si ne sme nadeti pretežke naloge, ker je vsaka nesreča neuspeh; moški jo lahko opravičuje z drznostjo, ki je moška lastnost, toda s čim naj opravičuje ženska športno nesrečo? Za to nimamo odgovora. Da v ženskih športih ne more priti do pretiravanja pri tekmah, zato je poskrbljeno v športnih pravilih, ki za dekleta ne dovoljujejo tekmovalj, ki so vztrajnostnega značaja. Zato smejo tekmovalj ženske v plavanju le do 400 m, v teku le do 800 metrov. Zmeren šport predstavlja za žensko visoko cenjeno zdravstveno korist, pretiran šport pa ji škoduje.

Vprašanje, ali podpira šport tudi materinsko rodno sposobnost ženske, je bilo predmet mnogih znanstvenih razprav zdravnikov specialistov. Neka statistika, ki jo je sestavil dr. Löhlhöfel, dokazuje, da je šport koristen za ženske, ko ugotavlja, da imajo športnice le 25% motenj, nešportnice pa 55%.

Nemški športni zdravniki so predlagali, da je treba ženski šport nadzorovati in pravilno gojiti šport deklet v času telesnega dozorevanja. Ako bi

dekleta v tem času potrošila vso energijo za šport, bi ta energija drugod manjkala, šla bi na škodo notranjega telesnega razvoja. Dekleta od enajstega do štirinajstega leta so v športu bolj zmožna od fantov, v plavanju jih celo pogosto nadvladujejo in prekašajo. Ljudje se takim dekletom pogosto čudijo, češ, kako so močna. Dekleta v teh letih pa ne smejo gojiti športa po mili volji, temveč le pod nadzorvom trenerja.

u. d.

Nekaj za smeh

NA SAMOTNI CESTI OB ENI PONOČI

»Oprostite gospod, bi mi morda povedali, ali je tu v bližini kaka policijska postaja?«

»Tu blizu je ni.«

»Kje bi pa našel kakega policaja?«

»Ne vem.«

»Niste tod nobenega videli?«

»Niti sence njegove ne.«

»Pa če bi zavpili, bi morda kateri priletel?«

»Kaj še!«

»Torej bodite tako prijazni in mi izročite brez krika listnico in uro!«

SKOTSKA

Največji skopuh med skopimi Skoti je bil neki Glasgowčan po imenu Vincent. Vedno se je podpisoval samo Vin, tako da je pri vsakem podpisu prihranil en »cent«.

OBOJESTRANSKA VLJUDNOST

»Halo, kdo je tam?«

»Cepec! Ali ne veste, da se mora predstaviti pravi tisti, ki kliče?«

»Si bom skušal zapomniti, gospod Cepec!«

V KNJIGARNI

»Imate prosim roman „Mož gospodar žene?«

»Povprašajte na oddelku „Pravljice“!«

KRIVEC

»Zelo slab si videti. To je od tega, ker preveč kadiš. Cigarete so krive!«

»Končno prava ugotovitev! Doslej so vsi trdili, da sem sam kriv!«

Ni meja človeške zmogljivosti

Boj za sekunde, metre in kilograme je vsak dan težji in zahteva poleg nadarjenosti, ki je danes skoraj že postranskega pomena, še celo vrsto drugih sestavin. Vendarle gre pot rekordnih uspehov nevdržno naprej.

Večkrat zasledimo v športnih listih mnenja raznih strokovnjakov o mejah človeških zmogljivosti. Razvoj pa dokazuje, da so vse te napovedi neutemeljene in da jih stvarnost iz dneva v dan zanika. Kako smešne se nam zdijo napovedi pred 20 leti. Kar so bili takrat strokovnjaki napovedali, je za današnje atlete vsakdanji rezultat. Pred 25 leti, ko je bil višek skoka v višino 2,09 m, so trdili, da človek lahko skoči v višino največ 2,15 m. Brumel pa

je letos skočil 10 cm višje. Razvoj gre naprej in morda bi se nekoč prav tako čudili, če bi danes napisali, da bodo čez 25 let skakali v višino 2,40 m.

Kje so vzroki takemu napredku v športu? Odgovorov je mnogo, toda eden je prav gotovo najvažnejši. Vse zdravstvene statistike ugotavljajo, da so v zadnjih 50 letih postali ljudje večji, močnejši in da živijo več časa. Ta ugotovitev je tako izrazita, da jo lahko zapazimo že v kratkem razdobju, kot je na primer 10 ali 15 let. Fiziološki in biološki razvoj človeka je v zadnjem času tako močan, da odločno vpliva na njegove telesne zmogljivosti.

Ta osnovna ugotovitev, združena z modernimi načini vaj in treninga ter tehničnimi pripomočki so vzrok tako velikega napredka v športu.

V lahki atletiki inajto tehnične naprave važno vlogo. Skakalci s palico iščejo najbolj ugoden material za palice, ki so danes že tako izpopolnjene, da je znani ameriški prvak Bragg dejal: »Če bi nekdanji svetovni rekorder Warmerdam imel takšno palico, kot jih imamo mi danes, bi gotovo skočil 5 metrov visoko. Metalci krogle in diska so dobili betonirana metališča, tekači in skakalci posebne šprinterice itd.

V plavanju pazijo strokovnjaki na vsako malenkost. Natančno proučijo kemični sestav vode, globino bazenov, najbolj ugodno toplino vode, gradnjo bazenov s posebnimi valobrani, da je vodna gladina za časa tekmovalja najbolj mirna itd.

Povsod tam, kjer gre za vrhunske izide, stoji poleg rekorderjev še cela kopica ljudi od trenerja preko zdravnika do tehnika. Šport je postal znanost, ki v borbi s sekundami, metri in kilogrami zahteva vedno več temeljitega znanja vseh tistih, ki posredno ali neposredno sodelujejo pri njem.

Stotič čez Rokavski preliv

Nedavno je 19-letna angleška plavalka Dorothy Perkins preplavala 35 km širok preliv od Cap Gris Nez (Francija) do Dowera (Anglija) in se s tem vpisala kot stoti plavalec, ki je dosegel ta uspeh.

Dne 25. avgusta 1878 je kapitan Matthew Webb kot prvi človek preplaval to ožino, za kar je potreboval 21 ur in 45 minut. Takrat je bila to senzacija, ki je dolga leta ni nihče povzročil. Webb, ki je bil več v vodi kot na suhem, se je izživljal v takih nenavadnih rekordnih poizkusih in končno plačal z življenjem plavanje preko Niagarskih slapov.

Polnih 35 let smo morali čakati, da je drugi človek preplaval Rokavski preliv. Leta 1913 je to uspelo Tomu Burgessu, ki se je pozneje celo specializiral kot trener za pripravljajanje plavalcev na maratonskih vodnih progah.

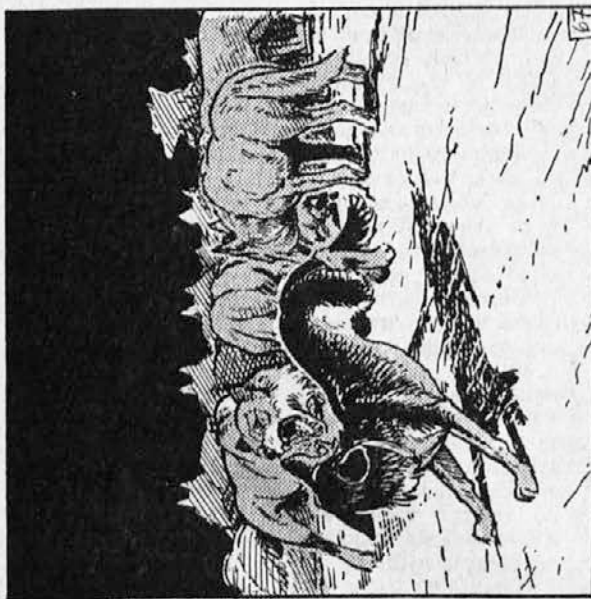
V zgodovini pa je najbolj senzacionalno odjeknila vest, ko je Amerikanka Trudy Ederle leta 1926 kot prva ženska preplavala Rokavski preliv in to v rekordnem času 14 ur in 39 minut, kar vse doslej ni uspelo nobenemu moškemu. Trudy je takrat postala senzacija vsega tiska Evrope in Amerike; prirejali so ji sprejeme kot najbolj slavnim državn-

kom. Toda v veliki slavi se je skrival grnak košček tragedije. Trudy je že kot otrok imela slab sluh. Naporno plavanje v ledenih valovih pa je bolezen še poslabšalo in po nekaj letih je popolnoma oglušela.

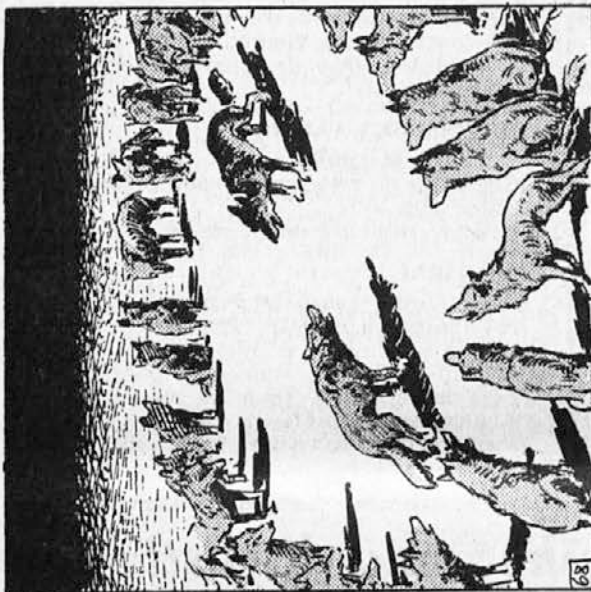
Plavanje čez Rokavski preliv pa je iz leta v leto privabljalo večje število plavalcev in postajalo istočasno vir velikih zaslužkov. Marsikateremu plavalcu je pomenil preplaval preliv odskočna deska za nadaljnje življenjske uspehe. Istočasno pa je zgodovina teh uspehov skrivala tudi tragedije. Zadnja se je odigrala leta 1954, ko je Ted May, oče devetih otrok hotel postaviti svojevrsten višek — plavanje čez preliv brez spremstva. May je po 15 urah plavanja zašel in dva dni so ga z vsemi sredstvi zaman iskali. Sele čez nekaj dni so našli truplo na angleški obali.

Sto plavalcev je že preplavalo preliv. Prireditelji tega svojevrstnega tekmovalja menijo, da danes to ne predstavlja nobene težave, zato menijo, da bi bilo mnogo bolj zanimivo, če bi v bodoče priredili tekmovalje od Anglije do Francije in nazaj.

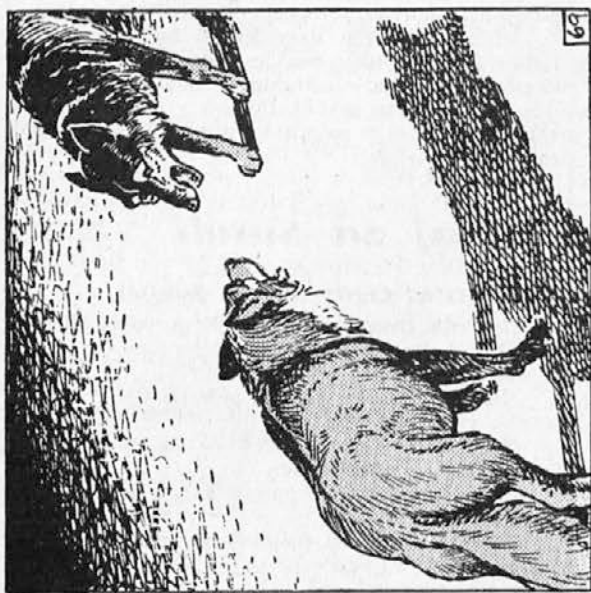
Izdaja Konzorcij Novega lista
Odgovorni urednik Drago Legiša
Tiska tiskarna »Graphis« - Trst, ul. Sv. Frančiška 20
Telefon 29-477

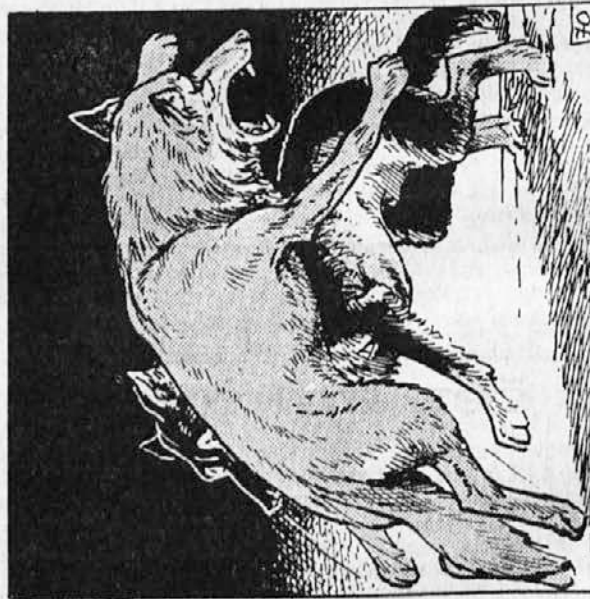
67. Čez nekaj časa se je Kazan približal volkovom. Ko se je hotel zrinuti med nje, so ga napadli. Umaknil se je in čez nekaj časa znova poizkusil. Tedaj pa je le za las ušel ostrim zobem vodnika krdeča. Kazan je odgovoril na napad in trenutek kasneje sta se oba valjala po snegu. Po prvem spopadu sta odskočila in začela grožče rečati.

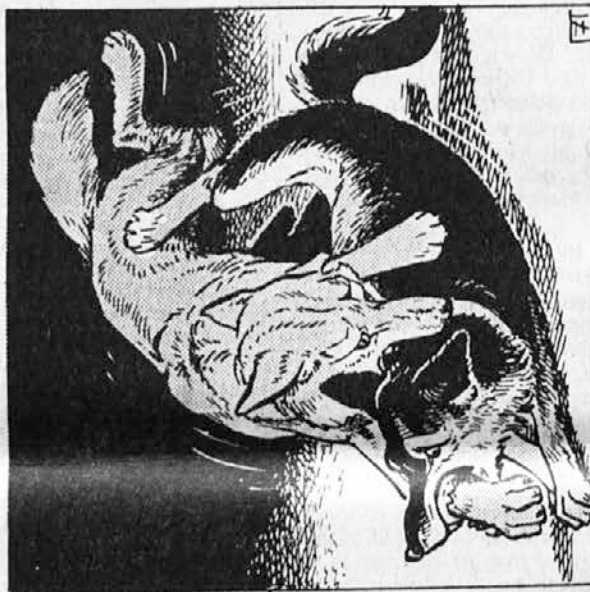
68. Volkovi so popustili svoj plen in se zbrali okrog tujca in svojega vodnika v strujen krog. To bo torej borba v krogu. Ta način boja je Kazan dobro poznal, saj so tudi vprežni psi tako poravnali svoje račune. Borbe so bile ostre in velikokrat je moral lastnik psov z bičem razgnati borilca in tako rešiti premagancu življenje.

69. Tukaj pa ni bilo ljudi, ni bilo hiča. Volkovi so še strnili svoj obroč. Prtačeno renčanje je razdevalo, da se bodo brez pomisleka vrgli na premagancu in ga raztrgali. Tukaj je šlo za življenje in smrt! Kazan se ni prestrašil. Pazljivo je ogledoval svoje ga nasprotnika, veliko, močno žival in se mu počasi približal.

70. Renčanje je prenehalo. Volkovi so z napetostjo opazovali borilca. V dvoboju so ostali samo gledalci. Nenadoma je vodnik napadel. Toda njegove močnejše željosti so hlastnile v prazno. Kazan, ki se je bil v zadnjem trenutku umaknil, je vrnil napad. Posrečilo se mu je, da je popadel nasprotnika v bok. Borilca sta se zavrtela v krogu.

71. Ob drugem napadu je tudi Kazan zgrčel nasprotnikovo vrat. Tudi on je iz spopada odnesel rano na boku. Kri je pobarvala sneg, toda Kazan ni klonil. Znova je napadel in znova zgrčel. Preden pa se je dtignil, se mu je volk zagrizel v tilnik. V slepi bolečini je Kazan popadel nasprotnika za prednjo nogo. Boj se je bližal koncu.

72. Kazan se je z vsilo otrsel volkovih zob. V istih sekundah je še enkrat napadel in sedaj ni zgrčel. Veliki vodnik je klonil, moči so mu pešale in končno je legel v sneg. Kazan-zmagovalec se je umaknil. Divje živali so dokončale boj s premaganem, svojim nekdanjim vodnikom. Kazan je vedel, da je odslej njegovo mesto med volkovi.

Za
naše
najmlajše

12

PO
POVESTI

J. OLIVERA
CURWOODA

RIŠE:
M. MUSTER